

2. 6. 2010
3. številka

Pr(a)va beseda

OŠ Franceta Bevka

Ljubljana

PR(A)VA

BESEDA

POD ŠOLSKIM DROBNOGLEDOM

MED PLATNICAMI

KLIC&J

SVET ŽIVALI

INTERVJU

IZPOD PERESA ...

ŠPORT

POTUJEMO

RITEM & FILM

MED ODMOROM

Osnovna šola
Franceta Bevka
Ulica Pohorskega
bataljona1
Ljubljana

Tel. št.:
(01) 568 7010

Faks:
(01) 568 2323

E-pošta:
O-fb.lj@guest.arnes.si

Najdete nas lahko na spletu!
<http://www.francebevka.net>

Uvodnik

Že diši po poletju. Sonce končno pripeka z vso svojo junijsko močjo, fantje in punce se sprehajajo v kratkih rokavih in se nastavljajo prijetni toploti. Ocene se zaključujejo, učiteljice ne zahtevajo več toliko kot na začetku leta, vse se počasi končuje, pomirja. Poleg tega prihajajo počitnice in z njimi dolgo in vroče poletje. Raj, kajne?

Za to zadnjo številko smo se potrudili, da bi kar največ govorila o poletju, morju in soncu. Opisali smo vam nekaj morskih živali, sledili najnovejšim dogodkom, med knjigami izbrali največje hite, da boste imeli v dolgih dneh na plažah kaj početi, sestavili smo križanke, rebuse, zbrali najboljše vice ... Torej lahko dolgčas odpišete. Za ljubitelje poezije smo naredili intervju s pesnikom Tonetom Pavčkom. V tej številki glasila pa si lahko preberete tudi o resnejših temah: poročamo o čistilni akciji Očistimo Slovenijo ter opisujemo onesnaženost Ljubljane, Sredozemlja in Jadranskega morja. Za pomoč pri tej zahtevni

temi smo prosili tudi mlajše učence, ki so nam z veseljem ustregli. Tudi za popotnike se bo kaj našlo: potepali smo se med mlini in tulipani, po Nizozemski. Seveda ne smem pozabiti na rubriko Pod šolskim drobnogledom: sledimo, v čem so tekmovali, kje so se potepali in kaj so delali naši učenci, ki zdaj odhajajo na počitnice, z njimi pa tudi mi, novinarji. To je naša zadnja številka, zato smo se še toliko bolj potrudili. Saj to vendar ni več naša prva beseda, ampak upamo pa, da je še vedno prava. No, o tem pa lahko presodite le vi.

Seveda smo zelo zainteresirani, da pri časopisu sodelujejo tudi zunanji sodelavci. Če se vam bo med počitnicami zgodilo kaj takega, da bi to želeli povedati ostalim, napišite besedilo in ga pošljite na bevksno@gmail.com. Vaše prispevke bomo z veseljem objavili. Novinarji vam želimo kar se da lepe počitnice. Uživajte in se spočijte. Jeseni pa ne spreglejte prve številke glasila! Želimo vam čudovito poletje!

Katja Sluga, urednica

Vsebina

Pod šolskim drobnogledom	3	Med platnicami	23
Klicaj	10	Svet živali	25
<ul style="list-style-type: none"> Astma Očistimo Slovenijo v enem dnevu Vtisi z akcije Podnebne spremembe Letaki Onesnaženost morij in rek 		<ul style="list-style-type: none"> Morske želve Morski psi 	
Intervju	16	Izpod peresa	27
<ul style="list-style-type: none"> Pesnik TONE PAVČEK 		<ul style="list-style-type: none"> Od strupenih pogledov do smehljaja Kozlovska sodba v Višnji Gori - stripi Prispevki petošolcev 	
Šport	21	Potujemo	34
<ul style="list-style-type: none"> Nogomet 		<ul style="list-style-type: none"> Nizozemska 	
Ritem & film	22	Med odmorom	37
<ul style="list-style-type: none"> Alica v čudežni deželi Slovenija ima talent Lady GaGa 			

Izbirni predmet šolsko novinarstvo

Mentorica:

Barbara Kampjut, prof. slov.

Glavna urednica:

Katja Sluga, 7.a

Novinarji:

Gaja Lukacs Čufer, 9.a
Iza Štrumbelj Oblak, 7.a
Petra Ramšak, 7.a
Filip Juroš, 7.b

Zunanji sodelavki:

Nika Pogorelc, 8.a
Ana Grm, 8.a

ŠPORT

ŠPORT

ŠPORT

ŠPORT

ŠPORT

ŠPORT

ŠPORT

SPOMLADANSKI KROS SKUPINE A - TIVOLI - april 2010

Vsako leto se naša šola udeleži ljubljanskega kroša v Tivoliju. Mlajši učenci po številčnosti prevladujejo nad starejšimi, vedno več jih je, bolj so zagreti, več je zanimanja. A letos os bile zastopane skoraj vse kategorije, od najstarejših pa do najmlajših. Kros je potekal pred prvomajskimi prazniki, vreme pa je bilo zelo lepo in ugodno. Moramo pa še povedati, da je tek kar naporen, moraš se paziti v gneči, moraš premagati tremo. To je težko predvsem za najmlajše, ki pa so se odlično odrezali. Letos na srečo ni nihče padel, ni bilo nesreč.

Teka so se udeležili: Tim Jurca, Gregor Kadunc, Vid Vidic, Rok Arsovič, Žiga Ferjančič, Nej Fajon, Janže Križaj, Anže Anžur, Luka Ferjančič, Urban Lenarčič, Črt Komac, Nace Hočevnar, Luka Banovič, Domen Klander, Žiga Štular, Jure Sotošek, Benjamin Kralj, Domen Nussdorfer, Val Manfreda Vidrih, Filip Juroš, Matevž Javornik, Žiga Dobravc, Janez Kocjan, Žiga Klemenčič, Luka Štular, Grega Cvetič, Jaša Kšela, Rok Smrekar, Marko Šajn, Lucija Stanko, Manca Kavčič, Liza Lap Križan, Varja Turk, Maša Mlakar, Pia Bratož, Nina Majrle, Ula Banovič, Lara Bricelj, Neja Vrtovec, Eva Jagodič, Lana Levstek, Ela Friedl, Lara Lukač Mrzelj, Ana Toličič, Katarina Verbič, Liza Močnik, Nina Porčič, Pia Caroline Adamič, Iris Flisar in Winifer Lora. Če smo koga pozabili, se za napako opravičujemo.

Najuspešnejši med našimi tekači sta bili Nina Porčič iz 7.a, ki je v svoji kategoriji osvojila drugo mesto. Lara Bricelj (4.b) pa je pristala na četrtem mestu – nehvaležnem, a zelo uspešnem.

Več informacij in podrobnejše rezultate si lahko ogledate na spletni strani: www.timingljubljan.si.

Mlajši tekači

Starejši tekači (najuspešnejša Nina s kolajno)

PRVENSTVO OSNOVNIH ŠOL V ODBOJKI

V začetku maja so imele naše najmlajše odbojkarice prvo tekmo v letošnjem letu. Dosegle so lep rezultat in o tekmi je odbojkarica Neja Vrtovec iz 4.b napisala naslednji sestavek:

V petek, 14. 5. 2010, smo odšli na prvenstvo osnovnih šol v odbojki. Iz naše šole smo se odpeljali z avtobusom do osnovne šole Miška Kranjca. Tam smo odigrali dve tekmi. Prvo tekmo smo odigrali z OŠ Riharda Jakopiča, drugo pa z OŠ Danile Kumar. Rezultat tekme je bil en poraz in ena zmaga. Zelo smo se zabavale in komaj čakamo na naslednjo tekmo! Do takrat pa bomo pridno trenirale ZA NASLEDNJO ZMAGO!

ŠPORT

ŠPORT

ŠPORT

ŠPORT

ŠPORT

ŠPORT

ŠPORT

NAŠE RITMIČARKE OSVOJILE BRONAST POKAL

V soboto, 17.4.2010, je v Škofji Loki v dvorani Poden potekalo državo tekmovanje v ritmični gimnastiki v okviru ŠRD Gazela. Udeležile so se ga tudi naše petošolke: Eva Jagodič, Lana Levstek, Hana Matjašič, Lara Mrzelj Lukač in Ela Fridel. Na tribuni pa je za njih navijala prijateljica in sošolka Klara. Na tekmovanje so se uvrstile iz prejšnjega tekmovanja, ki je bilo 10.4. Tam so zasedle odlično drugo mesto. Dekleta so imele skupinsko vajo z kolebnicami, ki so jo na tekmi izvedle po najboljših močeh in premagale kar hudo konkurenco. Na državnem so tako osvojile perfektno tretje mesto in s tem po dolgih petih letih naši šoli spet prinesle pokal z državnega prvenstva. Velike zasluge pa gredo gotovo tudi njihovim mladi trenerki Anji, ki jih pridno trenira dvakrat na teden. Dekletom čestitamo in jim želimo še veliko uspehov v tem prelepem športu!

Alenka Pavšek, 7.a

POHOD OB ŽICI

Mnogi otroci sploh ne vejo, zakaj v majski vročini vsako leto hodimo po Poti spominov in tovarštva. Okoli Ljubljane pešačimo zaradi devetega maja 1945. Takrat je namreč Nemčija kapitulirala in v »ožičeno« Ljubljano so prikorakali partizani. To je bil dan veselja med Ljubljančani! Potem pa je pet let kasneje, prav tako 9.5., francoski državnik Schumann postavil temelje evropske unije. Zato je deveti maj tudi praznik evropske unije.

Letos je bil 9.5. nedelja, zato smo s šolo odšli na pohod že v petek, 7.5.. Nižja stopnja se pohoda zaradi slabega vremena ni udeležila, starejši pa smo »marširali« približno dve do tri ure. Naslednji dan, v soboto, pa je potekal pohod okoli cele Ljubljana (35 km) in teki trojk na 12, 28 in 3 km. Šolskega teka trojk (3 km) so se udeležile tri naše trojke. Najmlajše so bile petošolke v trojki z imenom JUNIOR KOKOŠKE: Eva Jagodič (5.a), Lana Levstek (5.a) in Ela Friedl (5.a)). V trojki KAL so tekle šestošolke Lea Janežič (6.a), Katarina Verbič (6.a) in Ana Toličič (6.a). Po starosti mešana pa je bila trojka MATIKA, v kateri so bile Maruša Kline (7.a), Tina Sluga (4.b) in Katja Sluga (7.a).

Planinski izlet

Naši planinci so 22. 4., tik pred prvomajskimi prazniki, odšli na planinski izlet. Cilj njihovega izleta je bil Trdinov vrh na Gorjancih. V soboto zjutraj se je pred šolo zbralo šestnajst planincev. Na srečo jim je bilo vreme glede na deževni maj naklonjeno. Odpeljali so se mimo Novega mesta do Gorjancev.

Pot do najvišjega vrha Gorjancev je bila zanimiva in naporna; mimo koč Gospodične so se povzpeli do vrha, kjer so počivali, malicali in krstili dve novi planinki Nino in Laro.

Na poti domov je marsikoga premagala utrujenost in je vožnjo domov gladko prespal.

Tako je tudi ta planinski izlet kljub nekoliko manjšemu številu udeležencev odlično uspel.

Nasmejani planinci

TEKMOVANJE V MALEM IN VELIKEM ATLETSKEM POKALU

maj 2010

V mesecu maju so imeli učenci in učenke OŠ Franceta Bevka iz Ljubljane kar veliko nastopov na različnih atletskih tekmovanjih. Nastopili so na krosu, na Teku trojk, študentskem teku na grad in tekmovali so tudi v Malem in Velikem atletskem pokalu. To tekmovanje obsega naslednje discipline: teke na 60 m, 300 m in 600 m (za mlajše) oziroma 1000 m (za starejše); skoka v višino in daljino, met vorteksa. Starejša kategorija učenkin učencev pa tekmuje še suvanje krogle in v štafetnem teku.

Letos je bilo kar veliko težav s sestavljanjem ekip, ker so bila tekmovanja na soboto ali med tednom popoldne, ko ima veliko učencev še druge obveznosti. Poleg tega nam je tudi nagajalo vreme in smo se kar težko pripravljali.

Na tekmovanju v Malem atletskem pokalu v skupini A za področje Ljubljane sta bili najuspešnejši Nina Porčič, ki je zmagala v teku na 60 m, in Lea Janežič, ki je osvojila 3. mesto v skoku v višino, a ne trenira atletike. Na odlično 4. mesto se je v teku na 600 m uvrstila Katja Sluga, saj ji je do kolajne zmanjkalo le nekaj drobnih desetink.

Zelo uspešno so nastopile še petošolke: Lana, Eva, Ajda in Ela, ki so tekmovali v kategoriji učenk šestih in sedmih razredov, a so se vztrajno borile za vsak centimeter oziroma desetinko sekunde. Dekleta, kar tako naprej, vaš čas šele prihaja! V ekipni razvrstitvi so mlajše učenke zasedle zelo dobro peto mesto od devetih nastopajočih šol.

V ekipi starejših učenk je bilo težav s sestavljanjem ekipe še več kot pri mlajših. Nekaj vzrokov za odsotnost je bilo res v nastopih na drugih področjih, nekaj pa slabši pripravljenosti oziroma v "poškodbah".

Učenke, ki so se še zlasti izkazale, so bile Edisa Abdić v teku na 60 m, ki se je uvrstila celo na finalni tek najboljših osem. V prvo deseterico nastopajočih so se uvrstile še Ana Grm – skok v daljino, Polona Gostiša - skok v višino, Tina Prešeren - met vorteksa in Krmelj Petra - suvanje krogle.

Posebno priznanje sta si prislužili Tina in Polona, ki sta najprej opravili vsaka svoj nastop, nato tekli še štafeto, kar je bilo naporno, po drugi strani pa neugodno, saj nobena izmed njiju ni "šprinterka". Starejše učenke so v

ekipni razvrstitvi zasedle sedmo mesto, vseh nastopajočih šol pa je bilo devet.

Vsem dekletom se za nastope zahvaljujem in jim za dosežke iskreno čestitam.

Nina Porčič

Lea Janežič

Ela, Lana in Eva - "Še bomo tekmovali!"

Marica Žakelj

Tudi fantje so dokazali, da so odlični športniki, saj so prav tako osvojili dve medalji: eno zlato in eno srebrno.

V metu krogle se je izkazal Jan Nussdorfer (9.b), ki je v tej disciplini zmagal, v metu vorteksa pa je Tadej Osvald (7.a) osvojil 2. mesto. Čestitamo!

EKSKURZIJE ČŠOD EKSKURZIJE ČŠOD EKSKURZIJE ČŠOD EKSKURZIJE ČŠOD

Osmošolci v šoli v naravi – ČŠOD Burja

Zakaj smo osmošolci v nedeljo popoldan svoj čas namenili velikemu pakiranju majic, hlač in osebne toalete? Odgovor je preprost: naslednjega dne v ponedeljek, 29. 3., je napočil čas odhoda v šolo v naravi. Naš cilj je bil ČŠOD Burja v Seči. To majhno naselje leži na vrhu istoimenskega polotoka, z njega pa se odpira lep pogled na Portorož in Sečoveljske soline. Okoli doma ima svoj prostor tudi Forma viva – galerija kipov. Tu so zbrane skulpture vseh mogočih oblik in velikosti, prihajajo pa s celotnega sveta. Največja posebnost je, da kipar pride kip ustvarjat v Slovenijo in ga tu tudi pusti. Prav zaradi tega se vsi kiparji ne odzovejo povabilu.

Ob prihodu nas je pozdravilo toplo sonce in sinje modro nebo. Tisti, ki smo vikend preživeli doma, smo si zvedavo ogledovali dom in njegovo okolico. Stal je obdan z drevesi in drugim sredozemskim rastlinstvom, za krajšanje prostega časa pa je bilo ob njem tudi igrišče za košarko ali nogomet.

Tako kot v vsaki šoli v naravi so bili naši urniki od jutra pa do večera zapolnjeni z dejavnostmi. K sreči smo imeli številne športne in zabavne aktivnosti, ob katerih so se nam pridružili tudi učenci dvojezične osnovne šole Lendava, ki so skupaj z nami bivali v Burji. Že prvi dan smo imeli lokostrelstvo, v naslednjih dneh pa so sledili še vožnja s kanuji, štafetne igre, kviz o filmih in nadaljevankah ter zadnji dan še orientacijski pohod. Takrat nas je po nekaj bolj mokrih dnevih spet razveselilo sonce in naredilo pohod prijetnejši. Tudi šolske dejavnosti so bile po eni strani bolj zabavne kot v šoli. Angleščino in kemijo smo ponavljali kar na prostem. Slaba stran tega je bila, da nas je, vsaj mene, takrat zaradi vetra velikokrat zeblo, pa čeprav sem imela na sebi jakno, namenjeno prav temu vremenskemu pojavu.

Zanimive so bile tudi eksperimentalne vaje, ki smo jih opravili pri kemiji. Pregledovali smo trdoto vode in ugotovili, da je najtrša morska, najmehkejša pa destilirana voda. Pod drobnogled smo vzeli še zemljo in merili kislost oziroma bazičnost tal. Rezultati so bili podobni, saj so vse prsti vsebovale veliko količino karbonatov, kar je pomenilo, da so tla bolj bazična kot pa kislila. Ob stiku s klorovodikovo kislino so nastajali mehurčki, zaslišalo pa se je šumenje. Med poučne dejavnosti se seveda uvršča tudi spoznavanje sredozemskega rastja. Izvedeli smo, da na Primorskem prevladujejo iglavci in toploljubne rastline. Te so pred izsušitvijo zaščitene z voščeniimi, dolgimi in suličastimi listi. Med najznačilnejše spadajo rožmarin, sivka, lovor in žajbelj. Učili pa smo se tudi o iglavcih in primerjali njihove storže. Največje ima pinija, ki je tudi eno izmed najpogostejših primorskih dreves. V času bivanja v Burji smo opravili tudi daljši "sprehod" do Pirana. Tam smo spoznavali značilnosti mesta in opravili tudi krajšo orientacijsko nalogo. Nazaj do doma smo se na veselje vseh vrnili z avtobusom.

Po enem tednu spoznavanja Primorske in sklepanja novih prijateljstev s severovzhodnimi vrstniki, smo se vrnili nazaj v Ljubljano, vsak zase pripravljeni na novo pustolovščino.

Nika Pogorelc, 8.a

ARBORETUM

V torek, 11. 5. 2010, so se naši četrtošolci odpravili na naravoslovni dan v Arboretum Volčji Potok. Ravno v tistem času je bila v arboretumu razstava orhidej in dinosavrov, zato je bilo toliko bolj zanimivo. O obisku arboretuma je **Taja Bricelj** iz 4.b napisala naslednji sestavek.

Ko smo prišli, so nam povedali navodila. Izvedeli smo kaj pomeni beseda arboretum – zbirka dreves in grmov. V Arboretumu Volčji Potok imajo 4000 dreves in grmov, zelo veliko rož, razstavo orhidej in petdeset maket dinosavrov v naravni velikosti. Najdaljši dinosaver je dolg 30 metrov, tehta pa približno 50 ton. Videli smo simetrano grmov oz. francoski park. Imajo tudi smreke, nekatere so jim zmrzile zaradi mraza. Imajo tulipane v različnih barvah, imajo tudi ribnike in močvirja. Hodili smo tudi po štorih v ribniku in videli smo zelo veliko rib. Ogledali smo si dinosavre in smejali smo se, ko je sošolcu spodrsnilo, medtem ko je tekel, in je bil čisto od blata. Imeli smo malico in se posladkali s sladoledom. Ugotovili smo, v čem je razlika med borom in smreko. Videli smo tudi zelo velik okrasni stol in rozarij. Na koncu se nam je uresničila želja – lahko smo se šli igrati na igrišče.

KEMIJSKI TABOR

Od 26.3. do 28.3. je v ČŠOD Burja v Seči pri Portorožu potekal kemijski tabor. Udeležili smo se ga učenci OŠ Franceta Bevka, OŠ Milana Šušteršiča in OŠ Domžale. Tabor se je odvijal v okviru izbirnega predmeta poskusi v kemiji.

V Sečo smo prispeli popoldne in se takoj razdelili v skupine. Te smo sestavljali učenci vseh treh šol z namenom, da bi se bolje spoznali. Naša prva raziskovalna vaja je bila ob morju. Tam smo ugotavljali trdoto in elektroprevodnost destilirane, morske in odpadne vode ter vode iz pipe. Zvečer smo izdelovali mila in dišeče soli, ki smo jih ob koncu tabora odnesli domov. Drugi dan smo začeli s forenzičnim delom. Morali smo ugotoviti, kdo je povzročil ekološko nesrečo. Analizirali smo štiri dokaze, kovinski predmet, bel prašek, barvni odtis ustnic in tekočino. Ko se je stemnilo, pa smo si ogledali še plamenske reakcije nekaterih soli. Kristal soli smo s posebno paličico pristavili k ognju. Sol je ob stiku s plamenom plamen obarvala v različnih, za sol značilnih barvah.

Naslednji dan smo dokončali forenzično delo in ugotovili, kdo je zakrivil kaznivo dejanje, potem pa je sledil še »pogovor za okroglo mizo« o škodljivih CFC-jih. Kmalu je napočil žalosten trenutek odhoda nazaj v Ljubljano.

Eva Pogorelc in Sara Ana Izak

Štajerska

Razigrani »sedmarčki« smo se 14. aprila podali na ekskurzijo na Štajersko. Pot nas je preko naravnega prelaza Trojane, ki leži v Posavskem hribovju, iz zgodovinske dežele Kranjske vodila po zgodovinski deželi Štajerski.

Najprej smo se ustavili v Šempetru pri Celju, ki je znan po najlepše ohranjenih spomenikih rimske dobe v Sloveniji. Ogledali smo si približno 2000 let staro Rimsko nekropolo, ki je ležala ob rimski cesti Emona – Atrans – Celeja. Do odkritja je prišlo povsem slučajno. Pri zemeljskih delih v sadovnjaku so naleteli na kip sedeče ženske in začela so se izkopavanja. Grobišče je od Savinje ločevala samo cesta in ob poplavi konec 3. stoletja, ki je prizadela vso Savinjsko dolino s Celejo vred, je bilo uničeno tudi šempetrsko grobišče. Reka je odtrgala velik del obrežja s cesto vred. Spomeniki, ki so stali najbližje strugi, so popadali vanjo in se ohranili, ker jih je prekril rečni pesek, ostali pa so sčasoma končali kot gradbeni material. V rimski dobi so tu imeli grobnice predvsem mestni veljaki iz Celeje. Že takrat so pokojnike pred pokopom sežgali na grmadi na pokopališču in jih pokopali v žarah. Reveži so imeli pepelnice iz peščenjaka, bogati pa iz marmorja. Na grobnicah so mnogi prizori, ki pripovedujejo o takratnem življenju in življenju rimskih ter grških bogov.

Po malici smo se preko Celja, ki leži ob reki Savinji, odpeljali v Rogaško Slatino. Mesto je znano po zdravilišču in termah. Mineralno vodo so v tem kraju odkrili že Stari Rimljani, v 17. stoletju pa je Rogaška Slatina kot zdraviliški kraj postala znana po celi Evropi. Prav zaradi polnjenja mineralne vode so zgradili najprej manjšo glažuto, iz katere je nastala steklarna. Najprej smo se ustavili pred steklarno. Gospa, ki je bila tam zaposlena, nam je povedala kar nekaj stvari o steklu. Potem smo odšli v steklarno. Videli smo moške, ki so pihali steklo. Najprej so iz peči vzeli tekoče steklo in ga ves čas obračali. Potem so začeli pihati v votlo palico, na kateri je bilo steklo. S kleščami so to steklo obenem raztegovali, da so dobili zelene oblike. Izdelke so potem odnesli v »peč za ohlajanje«. Veliko izdelkov so razbili, saj za njih niso bili dovolj popolni. Meni pa so se zdeli

čudoviti. Zatem so nas odpeljali v brusilnico stekla. Steklo so brusili na brusnih kamnih, ki so se vrteli. Spodaj pa je bilo korito z vodo. To delo se mi je zdelo zelo težko, natančno in le za tiste z velikoooo potrpljenja. Na koncu smo obiskali še njihovo trgovino. Kako lepo! Preden pa smo se vrnil v avtobus, so vsakemu podarili stekleno posodico za spomin.

Iz Rogaške Slatine smo se odpeljali v kraj Rogatec, ki leži pod Donačko goro, ob Sotli in blizu hrvaške meje. Je največji muzej na prostem v Sloveniji. V njem je predstavljeno življenje in delo kmetov in obrtnikov iz 19. in začetka 20. stoletja z območja Rogatca, predvsem s pobočij Boča in Donačke gore. Domačijo sestavljajo rojstna hiša pesnika Jožeta Šmita, gospodarsko poslopje z gnojiščem in poljskim straniščem, čebelnjak, svinjaki in kozolec ter »loden«. Prvotno je to bila trška trgovina z mešanim blagom. Danes pa je v njej muzejska trgovina z upravnimi prostori. V tretjem sklopu je gostinski del z vinsko kletjo in značilno zasajenimi brajdami.

Naša zadnja točka ekskurzije je bila kraška jama Pekel, ki je stara več kot 3 milijone let. Ime je dobila po značilnem kamnitem vhodu, ki spominja na podobo hudiča, ki varuje vhod vanjo. Ljudje so se je bali zaradi čudnih glasov, ki pa niso bili nič drugega kot glasovi deklet, ki so tu prala perilo. V spodnjem, vodnem delu jame pot poteka ob potoku Peklenščica in vodi do najvišjega slovenskega podzemnega slapa s štirimi metri vodnega padca. Zgornji, suhi del jame krasijo raznolike kapniške oblike. Ker voda s seboj prinaša različne snovi, so kapniki v jami obarvani v različnih odtenkih rdeče in rjave barve. V jami Pekel živijo številne rastlinske in živalske vrste (lišajji, mahovi in alge, hroščki, pajki, polžki, raki in netopirji). V njej so našli tudi živalske in človeške kosti iz paleolitika. Po ogledu smo utrujeni »popadali« po svojih sedežih in počasi smo se odpeljali proti Ljubljani. Čeprav je bil to res dolg šolski dan, nam je vsem ostal v lepem spominu, saj je bila to najboljša ekskurzija do sedaj.

Iza Štrumbelj

Viri: lastni zapiski, poročilo Štajerska in www.kam.si

Tom Sawyer in vražji posli

V četrtek, 22. 4., se je popoldan šestošolcev razvil malo drugače. Namesto da bi doma poležavali, smo se morali odpraviti nazaj v šolo. Marsikdo od vas bi najbrž dejal, da smo se po vsej verjetnosti na smrt dolgočasili. No, naj vam povem, da se nismo. Ob petih smo že nestrpnost čakali na avtobusni postaji, da se odpeljemo do gledališča Drama v Ljubljani. Odšli smo si ogledat gledališko predstavo Tom Sawyer in vražji posli, ki je takrat gostovala v Ljubljani.

Ko smo se posedli vsak na svoje mesto in ko so se ugasnile luči, se je predstava končno začela. Zgodba govori o fantu Tomu Sawyerju, ki je neke noči s svojima prijateljema, Benom Harperjem in Huckom Finnem priča umoru na pokopališču. Prijatelji si silno močno želijo postati pravi kavboji, a kaj ko imajo mozolje, pravi kavboji pa mozoljev nimajo. Verjamejo, da jim bodo le ti izginili, če odidejo na pokopališče in s seboj prinesejo mrtvo mačko, saj bo vrag, ko bo prišel po dušo mrtve mačke, s seboj vzel tudi njihove mozolje. A še preden se jih uspejo znebiti, na pokopališče prispejo Indijanec Joe, pijanec Muff Potter in Ben Taner. Indijanec ubije Bena, za kar obtoži pijanca Potterja. Ta mu seveda verjame, saj je bil med umorom do nezavesti pijan, Indijanec pa mu obljubi, da ne bo povedal nikomur. Na kraju zločina za vsak slučaj pusti Muffov nož, da ga nihče ne bo mogel razkrinkati. Ne ve pa, da so dogajanje ves čas opazovali fantje. Ker se bojijo, da bo Joe ubil še njih, če ga obtožijo, se odločijo, da ne bodo povedali nikomur. Na žalost pa že naslednji dan celo mesto govori o umoru in takoj obtožijo Maffa in mu zagrozijo z vislicami. Prijatelji se takrat opogumijo in Indijanca razkrinkajo. Ta se odloči, da se bo fantom maščeval. Prijatelji zaradi strahu pred izgubo življenja uprizorijo svojo smrt in vsi meščani žalujejo za njimi. Joe pa jih vseeno najde in ujame. A fantje se kot pravi kavboji rešijo in ulovijo pravega morilca Indijanca Joa.

Predstava je bila uprizorjena po romanu Marka Twaina, ki je predvsem znan po zgodbah Prigode Huckleberryja Finna in Prigode Toma Sawyerja. Ideje je dobival iz svojega otroštva. Živel je v mestu Hannibal ob reki Mississppi. Lik Toma Sawyerja ima veliko značilnosti, ki jih ima tudi Mark Twain, saj ga je pisatelj ustvaril po sebi in dodal še lastnosti dveh svojih prijateljev. V knjigi Prigode Huckleberryja Finna je Tom Sawyer le stranski lik, Huck pa je nastal po njegovem prijatelju Tomu Blankenshipu. Ker je sam delal na reki Mississippi, veliko njegovih del govori prav o tem, na primer knjiga Življenje ob reki Mississippi. Napisal je tudi veliko humoresk.

Ko so se luči po predstavi prižgale, smo vsi veselo klepetali o zabavnih dogodkih iz predstave. Nekateri so bili presenečeni, saj niso pričakovali, da jim bo gledališče tako zelo všeč, drugi veseli, saj so si ogledali res enkratno predstavo, tretji pa sploh navdušeni nad res odlično zasedbo igralcev, čeprav večine igralcev nismo poznali, saj je gostovalo Celjsko gledališče SLG. Med nastopom smo se nasmejali do solz, saj so bile domislice in dogodivščine Toma Sawyerja in njegove družine res zabavno uprizorjene. Domov smo se vrnili razigrani in veseli, saj smo popoldne preživeli drugače kot običajno.

Ana Toličič, 6.a

23. APRIL 2010

Zadnji dan šole pred prvomajskimi prazniki smo bili učenci »oproščeni« prvih dveh ur pouka, mlajši pa zvezkov niso povohali cel dan. Ob pol devetih se je začela proslava – ponovitev velike javne prireditve iz začetka marca. Starejši igralci iz gledališkega krožka in kluba so se predstavili s predstavo Pika Nogavička, gledališki krožek drugega razreda pa je zaigral predstavo Grdi raček. Dogajanje sta popestrila otroški in mladinski pevski zbor. Po predstavi smo učenci od šestega do devetega razreda odšli nazaj k pouku, nižja stopnja pa je zaplesala v ritmih glasbe s plesno šolo Ritem iz Kranja.

Med počitnicami pa sta bila dva pomembna praznika, ki ju nikakor ne smemo pozabiti. 27. 4. je državni praznik dan boja proti okupatorju, 1. 5. pa je praznik dela.

TEKMOVANJA

TEKMOVANJA

TEKMOVANJA

TEKMOVANJA

BIOLOGIJA

2. aprila 2010 je na osnovni šolo Sostro potekalo državno tekmovanje iz biologije. Letošnja tema so bile velike slovenske zveri. Tekmovanja so se udeležili: Tina Prešeren (9.b), Tomaž Jonatan Leonardis (9.a), Iza Tomšič (9.b), Tina Toličič (9.a), Katarina Mikuž (9.a) in Ana Grm (8.a).

Zlato priznanje iz biologije sta osvojili Katarina Mikuž in Iza Tomšič, srebrno pa Tina Toličič in Tomaž Leonardis. Čestitamo!

Cankarjevo tekmovanje

V prejšnji številki smo zapisali, da je zlato Cankarjevo priznanje osvojil le Tomaž Jonatan Leonardis (9.a). Zelo uspešna je bila tudi osmošolka Nika Pogorelc, ki je prav tako osvojila zlato priznanje. Za napako se opravičujemo in obema iskreno čestitamo.

Geografija

Tomaž Jonatan Leonardis (9.a), Katarina Mikuž (9.a) in Iza Tomšič (9.b) so bili na področnem tekmovanju iz znanja geografije prvi in so se uvrstili na državno tekmovanje. To je bilo 1. 4. na OŠ Bogojina. Zelo prijazno so jih sprejeli. Naši učenci so bili izjemno uspešni. Vsi trije so osvojili zlato priznanje iz znanja geografije in bili ekipno tretji.

Fizika

26. 3. je potekalo področno tekmovanje iz fizike. Nanj so se uvrstili naslednji učenci: Ana Grm (8.a), Katarina Mikuž (9.a), Tina Toličič (9.a) in Tomaž Jonatan Leonardis (9.a). Tomaž je osvojil srebrno priznanje in se uvrstil na državno tekmovanje, ki je bilo 10. 4. na pedagoški fakulteti. Čestitamo!

MATEMATIKA

V sredo, 31. 3., je potekalo področno tekmovanje iz matematike. Tekmovanje je gostila naša šola. Nekaj minut pred trinajsto uro se je na naši šoli zbralo mnogo najuspešnejših učencev šolskega tekmovanja. Med njimi so bili tudi učenci naše šole, ki so bili na tekmovanju zelo uspešni. Blestel je sedmošolec Luka Gantar, ki si je s prvim mestom na področnem tekmovanju zagotovil udeležbo na državnem tekmovanju iz matematike. Srebrno priznanje pa so osvojili še: Tomaž Jonatan Leonardis (9.a), Sara Ana Izak (8.a), Neja Frkal (8.a), Katja Sluga (7.a) in Asja Emeršič (7.a).

V soboto, 17. Aprila, je potekalo državno tekmovanje iz matematike. Udeležil se ga je sedmošolec Luka Gantar, ki je osvojil zlato priznanje. Čestitamo!

SLOVENSKA BRALNA ZNAČKA

S trditvijo, da je branje leposlovnih knjig užitek, zabava in sprostitev, se zagotovo strinjajo vsi »bralni značkarji«, ki vsako leto pridno požirajo na kupe knjig. Letos je bralno značko osvojilo 234 učencev. Od 1. do 5. razreda je predpisano število knjig prebralo 169 učencev, od 6. do 9. razreda pa 65.

4. 5. 2010 se je 10 devetošolk, ki so bralno značko prebrale vsako leto (Pika Bavdaž, Polona Gostiša, Lea Kralj, Tina Prešeren, Gaja Lukacs Čufer, Iza Tomšič, Špela Stražišar, Katja Špindler, Katarina Mikuž in Tina Toličič) v Cankarjevem domu udeležilo tradicionalne prireditve za »zlate bralce«, kjer sta jih sprejela pisateljica Janja Vidmar in vsestranski umetnik Andrej Rozman Roza. Zveza prijateljev mladine Ljubljana je tudi letos zanje prispevala knjižno nagrado (Janja Vidmar: Pink). Vsi učenci, ki so dosegli zlato bralno značko ter zlata priznanja na državni ravni, pa bodo junija odšli še nagradni izlet.

Vsem »bralnim značkarjem« iskreno čestitamo in jim želimo ogromno bralnih užitkov tudi med počitnicami.

A S T M A

Astma je kronična bolezen dihal, pri kateri se vnamejo dihalni kanali (bronhiji). To vpliva na pretok zraka v pljuča in povzroča oteženo dihanje. Simptomi astme so: težko dihanje, kašelj, piskanje ali občutek stiskanja v prsih, povečan srčni utrip, v hudih napadih pa se koža obarva modro, bolnik čuti bolečino v prsnem košu, lahko pa izgubi tudi zavest. Raziskave kažejo, da je v Sloveniji okoli 5-10 % obolelih z astmo. Po celem svetu pa približno 300 milijonov.

Vzrok za astmo ostane velikokrat nepojasnen. Večkrat pa nastane zaradi okužbe dihal, alergenov, zaradi izpostavljenosti dražljivcem (tobačni dim), kroničnega vnetja nosu in obnosnih votlin ali zatekanja želodčne kisline nazaj v požiralnik. Astmo je težje obvladovati, če bolnik kadi, ima prekomerno telesno težo, obolelo ščitnico, sladkorno bolezen ali znake popuščanja srca.

Astme ne moremo pozdraviti, vendar z redno uporabo zdravil občutno zmanjšamo simptome in ustavimo napredovanje bolezni. Astmo največkrat poslabšajo še alergeni, ki se jim je treba čimbolj izogibati. Najpogostejši alergeni so: pelod, hišni prah in živalska dlaka.

Vedeti moramo, da je potrebno zdravila jemati vsak dan, tudi takrat, ko bolnik ne kaže simptomov. Učinek je viden šele po nekaj dnevih ali tednih redne uporabe. Astmo zdravimo in po potrebi nadzorujemo z injekcijami in tabletami, najpogosteje pa z inhalacijskim glukokortikoidom - preprečevalcem, ki je najučinkovitejše zdravilo. Zdravnik ga predpiše, kadar bolnik zaradi bolezni potrebuje vsaj nekaj vdihov preprečevalca, ki pripomore k lažjemu dihanju. Pri glukokortikoidih je učinek viden šele po več mesecih ali celo letih! Pretirano uporabljanje omenjenega zdravila lahko privede do stranskih učinkov, ti pa so: osteoporoza, staranje kože ali siva mrena. Kljub temu pa je namerna opustitev preprečevalca zelo tvegana, saj lahko povzroči hudo ali celo smrtno poslabšanje astme.

Bolnik se mora zavedati, da astma lahko traja celo življenje in se mora naučiti živeti z njo.

Svetovni dan astme je 4. maj. Ob tej priložnosti je letos društvo Asthma&Sport organiziralo akcijo v okviru Lekovega kolesarskega maratona Za boljši dih.

Ali ste vedeli?

Močna občutja npr. jeza ali smeh lahko sprožijo poslabšanja astme, vendar to ne pomeni, da je astma psihosomatska bolezen.

Za astmatike je pomembna športna aktivnost. Še posebej priporočljivo je plavanje.

SLOVARČEK IZRAZOV

Alergen - snov, ki povzroča alergijo.

Bronhij - sapnica, cevka, ki dovaja zrak v Pljuča.

Kroničen- trajen

Simptom - bolezenski znak

Osteoporoza - bolezen, pri kateri kosti postanejo krhkejše, tveganje zloma se poveča. Bolj pogosta je pri starejših ljudeh.

Preprečevalec- zdravilo, ki zavira vnetje in preprečuje simptome in poslabšanja astme.

Vir: lek.si

Bolnišnica golnik
e-zdravje.com

Nika Pogorelc in Ana Grm

Očistimo Slovenijo v enem dnevu

Za Slovenijo lahko rečemo, da ne spada med najbolj onesnažene države na svetu. A vseeno nastaja vedno več divjih odlagališč in smetišč, ki ogrožajo naravo, predvsem podtalnico. Zavedati se moramo, da lahko to sčasoma začne škodovati našemu zdravju. Nekateri ljudje nimajo niti najmanjše zavesti, kam je potrebno odlagati odpadke, kako jih ločevati in odvažati. Moramo se zavedati, da se bo vsak odpadek, ki smo ga odvrkli na tla, počasi razgradil in onesnažil tla. Prav vsako tako neprimerno ravnanje z odpadki pa nam bo nekoč narava vrnila: mogoče v obliki naravnih katastrof ali zastрупitve z vodo.

Na srečo pa je še nekaj ljudi, ki imajo osveščeno ravnanje z odpadki dobro razvito: ti ljudje so do zdaj organizirali manjše čistilne akcije, kot na primer Očistimo divja odlagališča, Očistimo barje. Te akcije so bile sicer zelo uspešne, a niso bile izvedene v takih razsežnostih kot na primer v Latviji, Estoniji in na Portugalskem. Prav na primerih teh držav so organizatorji akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu dobili idejo, da bi lahko organizirali veliko slovensko akcijo, s katero bi res kaj počistili.

Akcija je dobila veliko medijskih pokroviteljev, ki so svoje delo dobro opravili. Reklame o akciji si lahko videl prav na vsakem koraku. V ljudeh se je vzbudila radovednost in najbrž smo se tudi malo bolj zavedli, da je Slovenija take akcije potrebna. Na čistilno akcijo so se lahko prostovoljci prijavili prek interneta. Tam so jim določili kraj blizu njihovega domovanja. Nekje v bližini je bil zbor in organizatorji so jim povedali, za kateri del okolice so zadolženi.

Akcija je bila organizirana v soboto, 17. aprila. Ta dogodek se je žal »pokrival« še z dvema: taborniškimi feštilom in dobrodelnim tekom v Tivoliju. Vseeno je bila udeležba nad pričakovanji. Akcije se je po zadnjih podatkih udeležilo najmanj 13% prebivalstva, kar je približno 250 000 prostovoljcev. Strokovnjaki so prepričani, da nobena država ne bo imela tako visokega odstotka udeležencev kot Slovenija.

Uspešnejši smo bili celo bolj kot Estonci, ki so veljali za zelo uspešne.

V Ljubljani se je akcije udeležilo 12000 prostovoljcev, Mariboru 10000, v Kranju 3000, v Velenju 3000, v Novem mestu 8000, v Celju 2000, v Sežani 2000 in v Murski Soboti 1000, izstopa pa Pivka, v kateri se je akcije udeležilo kar 35% prebivalstva. Pobrali smo 12 000 ton smeti, ki so jih odvažali kar pet dni, in počistili smo 10000 ha kopnega.

Čistili so tudi vode. Iz Ljubljane so potegnili več kot petdeset koles, avto in veliko neprepoznave krame. Iz jezera blizu Maribora pa so potegnili kar sedem avtomobilov. Iz neke vodne površine so potegnili star avtobus! V vodi je bilo mnogo zdravju škodljivih in nevarnih odpadkov. Brezobzirni lastniki v vodi najdenih predmetov in avtomobilov se še iščejo.

Mnogo prostovoljcev se je lotilo divjih odlagališč v naravi. Zelo uspešni so bili v Moravskih Toplicah, kjer je 200 prostovoljcev poskusilo odpraviti eno izmed največjih divjih odlagališč. Nekaj ljudi, ki se že leta borijo z odpadki, je bilo ganjenih do solza. Alpinisti blizu Vranskega so se podali v okoliške vzpetine. Nazaj so se vrnilo zgroženi, saj so ugotovili, kaj vse odvržejo ljudje v gorah.

Povedati pa moramo, da so na akciji odpadke tudi ločevali: rumene vreče so bile za prazno embalažo, zelene za steklo, rdeče za baterije, kartuše, mobilne telefone, zdravila ..., v črno vrečo pa so spadali vsi ostali odpadki. Prepovedano je bilo čistiti gradbene odpadke, saj jih komunalna podjetja ne prevzamejo. Tudi nevarne odpadke (salonitke, igle, eksploziv ...) je bilo prepovedano pobirati.

Akcije so se udeležili tudi nekateri politiki (Borut Pahor, Samuel Žbogar, Katarina Kresal, Janez Janša, Radovan Žerjav, Karl Erjavec, Tanja Fajon ...) in s tem pokazali, da jim tudi čistoča Slovenije nekaj pomeni. Pomagal je tudi glavni organizator estonske velike čistilne akcije, ki je bil nad slovensko akcijo naravnost navdušen.

Mislilim, da so se nekateri ljudje ob čiščenju zavedali, koliko odpadkov pravzaprav sploh naredimo in jih nepravilno odvržemo. Šele zdaj so se zavedali, kaj sploh lahko ti odpadki naredijo in kaj lahko naredi človek, če le ima voljo. Za konec pa naj še citiram Petro Matos, eno izmed glavnih organizatork, ki je po uspešni čistilni akciji na zabavi za prostovoljce, dejala: »Samo skupaj nam lahko uspe in nam je!«

Katja Sluga

Viri: <http://24ur.com/novice/>

Vir slik: http://www.smarje.si/pics/novice/ocistimo_SLO_b.jpg
www.eko-planet.net/ocistimo-slovenijo.php

MOJI VTISI S ČISTILNE AKCIJE

17. 4. 2010 sva se s sestro in njeno sošolko ter s sošolkino družino odpravili na čistilno akcijo Očistimo Slovenijo. Organizatorji so nam povedali, katere poti moramo očistiti. Dobili smo posebne vreče za ločevanje odpadkov. Ni bilo ravno prijetno pobirati odpadke, a ker sem vedela, da s tem pripomorem k čistoči naše dežele, sem vztrajala do konca. Do sedaj se sploh nisem zavedala, kako zelo umazana je naša dežela. Cigaret in manjših papirčkov sploh nisem opazila, saj sem bila te umazanije že navajena in se mi ni zdela pomembna. Našli smo tudi večja odlagališča, na katerih so bili brisalci za avtomobile, gume, različne plastenke ... Vsega tega nismo mogli pospraviti. Če bi imeli čistilno akcijo vsak mesec, bi bil rezultat veliko boljši. Tudi s to akcijo smo veliko pripomogli k čistoči Slovenije in upam, da se bo naslednji čistilni akciji pridružilo še več ljudi.

Tina Sluga, 4.b

Za akcijo Očistimo Slovenijo v enem dnevu sem izvedela od mame. Želela je, da se je udeležim, in jaz sem bila takoj za, saj si že od nekdaj želim nekaj storiti za našo majhno državico ter naš planet. Odločila sem se, da bom po internetu malo pobrskala in si priskrbela nekaj podatkov.

V soboto, 17. 4., sem se zbudila v lepo sončno jutro in že sem bila pripravljena za pobiranje smeti. Toda do zбора je bila še ena ura. Z mamo sem šla v trgovino po rokavice in vrečke. Kmalu sta prišli Katja in njena sestra Tina. Skupaj smo se napotili k zbirni točki, ki je bila blizu našega doma. Tam je bilo že veliko ljudi, ki so nestrpno čakali na navodila. Prebili smo se med množico in izvedeli, kje bomo čistili. Čistili smo Slovenčevo cesto in kamniško proggo. Katja, Tina in jaz smo pobirale predvsem embalažo in papir. A že po nekaj minutah čiščenja sem bila obupana. Smeti je bilo na tone. Nisem pričakovala, da bo toliko odpadkov. Poleg tega so me bolele noge in hrbtenica.

Šele po čiščenju sem se zavedala, da sem nekaj dobrega storila za naš planet - počutila sem se kot junakinja. Zanimivo pa se mi je zdelo, koliko ljudi se je prijavilo! Bilo jih je kar 250.000 in to je zelo veliko. Nič pa ne bi imela proti, če bi tako akcijo organizirali vsak mesec - kdo pa bi imel kaj proti?

Maruša Kline, 7.a

Podnebne spremembe

Podnebne spremembe ali tudi klimatske spremembe so pojav spreminjanja podnebja na celi Zemlji ali pa samo na določenih območjih. V zadnjih desetletjih opazujemo spremembe, ki so verjetno posledica človeških dejavnosti.

Najpogosteje govorimo o učinku tople grede. Ta je posledica izgorevanja različnih goriv, kot so premog, nafta in zemeljski plini. Uporaba takih goriv je omogočila razvoj industrije in je večinoma izrinila vodne mline ter kurjavo lesa in šote za toploto. Topla greda je izraz za segrevanje Zemljine atmosfere in površja kot posledica naštetih plinov in drugih človeških dejavnosti. Plini tople grede so pogoj življenja, saj zadržujejo toploto sonca, ki bi se sicer hitro razblinila. Če bi jih ne bilo, bi povprečna temperatura na zemeljskem površju znašala približno -23° C namesto +12° C. Možno pa je, da bo nadaljnje izgorevanja premoga in ogljikovodikov povzročilo znatno povečanje temperature in druge, večinoma neugodne učinke.

Spremembe podnebja so se prvič izrazito pokazale v poletju leta 2003. V Španiji in na Portugalskem je bilo zaradi vročine zelo veliko gozdnih požarov. V Sloveniji je bila izmerjena najvišja temperatura v zadnjih 100 letih +40°C in ledenik na Triglavu je skoraj izginil. V Grčiji so naštetili rekordno število vročih dni. V Franciji pa je zaradi hude vročine umrlo skoraj 15 000 otrok in starejših. Podnebne spremembe bodo povzročile veliko žrtev. Otokom grozi naraščanje morske vode in orkani, Afriki suša, na celini pa se bo povečalo število poplav in zemeljskih plazov. Huda posledica bo tudi izumrtje nekaterih živalskih vrst, kot so korale, polarni medvedi, tjulnji in pingvini. Alpski naravni sistem bo uničen in zaradi topljenja ledenikov nam lahko prične primanjkovati pitne vode.

Prihodnost tega planeta je v naših rokah, zato ne smemo vsega dela prepustiti svojemu sosеду, ki bo to prepustil svojemu ... Vsak lahko pomaga s preprostimi stvarmi, kot je ločevanje odpadkov ali pa se pridruži podobnim akcijam, kot je bila v soboto, 17. aprila, Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Saj drugače se nas bo mati Narava v trenutku znebila z nekaj potresi in cunami.

Gaja Lukacs Čufer

Četrtošolci so s svojima učiteljicama Ireno Veršnik in Aljošo Bester razmišljali o skrbi za naše okolje, nato pa so izdelali reklamne letake, s katerimi nas želijo spodbuditi k odgovornemu ravnanju z odpadki. Letake, ki smo jih objavili, so izdelali: Matic Klopčič, Lara Bricelj, Tina Sluga, Eva Boc, Neja Vrtovec in Črt Komac iz 4. b ter Katarina Prusnik, Tim Drekalovič Mencinger, Ambrož Knez, Luka Banovič in Nika Hasler iz 4.a.

ONESNAŽENOST JADRANSKEGA MORJA

Jadransko morje je majhen del Sredozemskega morja. Ime pa je dobilo po italijanskem mestu Adriji. Gre za področje, ki postaja iz leta v leto pomembnejši del vodnega gospodarstva, s katerim se posledično zaradi malomarnosti veča tudi onesnaženost.

Problem onesnaževanja so Evropejci spoznali že zdavnaj. Pomemben korak k zmanjšanju uničenja svojih morij so naredili ob sprejetju "Konvencije o zaščiti Sredozemskega morja pred onesnaževanjem« ali t.i. Barcelonske konvencije, ki je bila v tem mestu sprejeta leta 1976. Po 2. svetovni vojni, ko je začel naraščati pomorski promet in so se krepila večja obalna mesta, je to pomenilo velik približek zmanjšanju uničevanja morja, njegovega rastlinstva in živalstva.

Celotno območje severnega Jadrana je precej zalivsko in plitvo. K večji ekološki nestabilnosti pa pripomorejo tudi številni izlivi celinskih voda, turistična letovišča in odplake več kot 20 milijonov ljudi. Največji delež prispeva italijanska reka Pad s kar 70% odplak italijanskega prebivalstva. Slovenska Soča pa je eden največjih virov onesnaževanja z živim srebrom. Veliko nevarnost predstavlja tudi nekontroliran ribolov, še posebej z uporabo »romponov« - zobate vrečaste mreže, s katero strgajo po morskem dnu. S tem morje izgubi ogromno živali in rastlin, ki s filtriranjem pomagajo čistiti vodo in pripomorejo k večji samočistilni sposobnosti morja. Še hujši onesnaževalci so izlitja nafte v različnih transportnih nesrečah tankerjev ali rafinerij na bližnjih obalah. Prav takšna katastrofa se je zgodila letos 23. 2. po sabotaži v nekdanji rafineriji blizu Monze. Naftni madež je zajel reko Pad in se nevarno približeval delti omenjene reke. Večje nevarnosti za slovensko morje takrat zaradi nasprotnih tokov na srečo ni bilo.

Onesnaženost poleg morja in njegovih prebivalcev lahko močno prizadene tudi vsa živa bitja, ki živijo ob njem. V sečoveljskih solinah, na primer, so zabeležili kar 282 vrst ptic. Kar štiri vrste pa imajo v solinah edino gnezdišče v Sloveniji. Tu uspevajo tudi številni halofiti – slanoljubne rastline, ki za rast potrebujejo veliko koncentracijo soli. Najštevilnejše so osočnik, ozkolistna mrežica in navadni lobodovec ...

Dobro je, če se tudi sami zavedamo, da z odvrženimi plastenkami, papirčki ali plastičnimi embalažami pomagamo pri uničevanju in onesnaževanju morja. Bolj kot bomo malomarni, manj časa bomo brezskrbno uživali na plažah.

Onesnaženje Sredozemskega morja

Ob 46.000 kilometrih sredozemske obale živi okoli 130 milijonov ljudi, ki se jim v poletnih mesecih pridruži približno 100 milijonov turistov.

80% odpadkov, ki jih vsako leto proizvedejo ti ljudje, gre direktno v morje. V Sredozemsko morje letno steče 120.000 ton mineralnih olj, 60.000 ton detergentov, 100 ton živega srebra, 3.800 ton svinca in 3.600 ton fosfatov. K temu prištejemo še na milijone nerazgradljivih plastičnih vreč in druge nesnage. Z ladij pa vsako leto iztočijo še vsaj milijon ton surove nafte, v glavnem zato, ker v pristaniščih ni naprav za zbiranje odpadnih olj in čiščenje ladijskih rezervoarjev. Tri četrtnine vse nesnage, ki jo izlijejo v Sredozemsko morje, prispevajo Francija, Španija in Italija.

S tem povzročajo pojave, kot so oblaki meduz, rumenkaste sluzi in rdečih alg. Na obale Maroka in Grčije že naplavlja mrtve delfine, ljudje prekomerno lovijo ribe, turisti ogrožajo še zadnja gnezdišča želv in sredozemski tjunlji so že skoraj popolnoma izumrli.

Onesnaževanje Sredozemlja počasi presega vse meje. Obalne države so že več let nazaj sprejele odločitve o ukrepih glede onesnaževanja, a lepe ideje so v glavnem ostale le na papirju.

Gaja Lukacs-Čufer

Onesnaženost Ljubljanice

Ljubljanica je ena najbolj onesnaženih slovenskih rek, ki pa k sreči počasi postaja vse čistejša. Strokovnjaki so opazili, da se je čistoča reke zelo izboljšala, odkar je nehala delovati tovarna usnja Vrhnika. Problem pa ostajajo komunalne vode iz ljubljanskih naselij, ki nimajo urejene kanalizacije. Predvsem zato Ljubljanica ni primerna za kopanje.

V prihodnjih letih bo na območju Ljubljanice zgrajenih veliko čistilnih naprav, kar bo pripomoglo k izboljšanju čistoče te reke. V vseslovenski akciji Očistimo Slovenijo so iz Ljubljanice potegnili več kot 20 koles in en cel avto. Nekateri so se pred več desetletji kopali v Ljubljanici na Špici, to je mesto, kjer se stikata Ljubljanica in Gruberjev kanal. Mogoče se bo čistoča te reke kdaj tako izboljšala, da se bo v Ljubljanici dalo še kdaj ponovno zaplavati.

Filip Juroš

Tone Pavček. Za mnoge največji pesnik tega in prejšnjega stoletja. Dvainosemdesetletni gospod, ki svoja leta še predobro skriva: z igrivostjo, živahnostjo in ljubeznijo. Do družine, žene, življenja, zemlje, slovenščine in ... besede. Pavček je mojster besede. Pa čeprav je napisal in izdal že nepredstavljivo število pesemskih zbirk, mu nikdar ne zmanjka idej. Ljubitelje poezije vedno znova in znova preseneti s svojimi mojstrovinami. Še posebej pa moramo poudariti pesniške zbirke za otroke in mlade. Teh je veliko in še zmeraj nastajajo, pa čeprav je gospod Pavček že zdavnaj prerastel otročja leta. In kako mu to uspe? Sam pravi, da se v njem še zmeraj skriva otrok. Otrok, ki je odrasel v Šentjuriju, med trto, ajdo, ljubeznijo in z mamó Ano ter učiteljico Pavlo. Otrok, ki je nepopravljiv optimist. Pesnik meni, da mu je bila ljubezen do življenja dana v zibelko. Občutek imam, da gospod Pavček življenje živi »na polno« in počne stvari, ki jih ima rad. A po mojem je tukaj še ena »finta«: Tone Pavček je to, kar je, ne dela se, da je nekdo drug, odkrito prizna svoje napake in rad se posmeji na lasten račun. Mislim, da je s sabo zadovoljen. No, vsi pa vemo, da lahko druge, življenje, okolico spoštuješ, razumeš in ljubiš le, če najprej ljubiš izključno sebe. »No, in kako to ona ve?« se bo najbrž vprašal marsikdo. In tu je odgovor. Pr(a)va beseda si je priskrbela intervju s Tonetom Pavčkom! Malo preko zvez, malo zaradi sreče. Povabil naju je k sebi domov. No, z Niko sva bili močno prestrašeni, ko sva v četrtek, 22. 4., pozvonili na zvonec z napisom Pavček. A kmalu sva odkrili, da je strah odveč. Ker ... Tone Pavček je izjemno topla in prijazna oseba. Prijazno je odgovoril na vsa najina vprašanja in na koncu razdelil avtograme ter vsaki podaril po dve svoji knjigi. Resnično zadovoljni in veseli sva po dobri uri pogovarjanja zapustili njegovo stanovanje v središču mestu.

Najprej morava povedati, da sva zelo počaščeni, da se lahko pogovarjava z vami. Ta intervju tudi sošolcem ne bo tuj, saj vas vsi zelo dobro poznamo. Veliko vas obravnavamo v šoli. Pa še glede intervjuja: ne bova vas spraševali o vašem življenju, saj imate tega najbrž že čisto dovolj. Ja, kakor čte, ne. Važno je, da ste čedne in pametne.

Začeli bi z vašo pesniško zbirko Majhnice in majnice, ki je bila izbrana tudi za Cankarjevo tekmovanje. Kdaj in kako ste to izvedeli? Kakšna so bila ob tem vaša čustva?

Izvedel sem približno takrat, ko je knjiga izšla. Namenjena ni bila le temu, da izide slovensko in angleško, pač pa tudi neki zunanji predstavitvi, neki tuji žiriji za Andersenovo nagrado. Seveda je to taka počastitev, ki se ne zgodi pogosto v človekovem življenju. Bil sem presenečen in zdelo se mi je, da bi bil na Slovenskem kdo drug še primernejši za nominacijo, čeprav sem istočasno vedel, da Slovenec še nekaj časa ne bo dobil te nagrade. Verjetno do konca stoletja, če bomo Slovenci še živeli. Ko so mi povedali, da je izbrana še za Cankarjevo tekmovanje, mi je bilo pa vseč tudi zato, ker sem imel v gimnaziji strašno rad Cankarja. Moram reči, da sem predihal vseh dvajset knjig njegovega zbranega dela. In to s svinčnikom v roki ter papirjem zraven, da sem si lahko izpisoval. Profesor slovenščine v gimnaziji mi je tako pod vsako šolsko nalogo napisal "preveč Cankarja". (smeh) Potem sem ga sicer nekoliko odstranil iz svojega življenja, a je kasneje spet prišel. Vrnil se je kot neka nova vrednost, drugačna vrednost, kot drugačno branje. To, da mladina bere za neka priznanja, je samo po sebi dobro, saj je lep vzornik. Cankar je po Prešernu zagotovo naš prvi vzornik v literaturi, v moški drži do slovenstva, v uporništvu in tudi v kritiziranju Šentflorjancev. Bil je neizprosni kritik slovenske družbe in to še vedno ostaja.

Medtem ko smo se pripravljali na Cankarjevo tekmovanje, je sošolka ugotovila, da se naslovi vseh sklopov začenjajo na črko č. Zakaj? Imate radi slovenske šumnike?

Kaj pa vem, igral sem se. Vedno kadar pišeš, se igraš s črkami, z besedami, jih obračaš in podobno. Tako sem recimo svoji knjigi, ki sem jo imel do nedavnega strašno rad, dal naslov Čenčarija. Izšla je leta 1974, ko vaju še nikjer ni bilo, bili sta majhni zvezdici nekje na nebu in še nista zažareli. No, knjiga je govorila, da so na svetu majhni čenčači, pa so brusači, pa so čvekači in vse nekaj žužnja in šepeta in čenča, iz tega pa je nastala Čenčarija. To knjigo sem imel res rad, zdi se mi tudi, da je bila ena mojih boljših. Do Fulastih pesmi, ki so segle še malo čez. Majhnice in majnice pa so izbor različnih knjig za otroke. Je pa tako, knjiga je knjiga tudi, če ni nič notri (smeh).

Angleški prevodi. Kaj menite o njih? Veste, da nekatere pesmi Umko, Slovničar Stope, Dva Andreja ... niso bile prevedene?

Ja, jih niso mogli prevesti! Recimo Slovničar, ko se sklanja dekleta, dekleta, dekletu. Angleščina ne pozna sklanjatev, izgubiš rimo in smisel. Še nekaj takih je, ki so več ali manj grajene na besednih igrar. S tem, da jih niso prevedli, ni nič narobe. Se vsaj vidi, da je pesem v izvorniku imenitna in da je slovenščina imeniten jezik, ki se ne da prevesti v angleščino (smeh).

Točno tako smo mislili tudi mi. Zdelo se nam je, da je to pravzaprav veliko priznanje slovenščini in dokaz, da smo posebni.

Ja! Moj prijatelj Janez Menart, znameniti pesnik, zdaj bo že štiri, pet let, odkar je umrl, je rekel: »Slovenščina je blagoglasen jezik. Imaš ženske rime, moške rime, dolge besede, jambovske, daktilske, vse mogoče. Angleščina je pa, kakor bi psi lajali.« (smeh)

Zdi se tudi, da ste nekaterim pesmim kitice napisali kasneje?

Za to je bil kriv pravzaprav Božo Kos, urednik Petke, slovenski karikaturist in humorist. Rekel mi je, da je zbral okoli deset mojih pesmi, ki sem jih že napisal, in me prosil, da jim napišem dodatek. Tako je po recimo desetih ali dvajsetih letih v pesmi Dva Andreja, ki je prvič izšla v knjigi Maček na dopustu, nastal dodatek. Pesem je v začetku imela le osem verzov:

Drejček – Nejček, mali možek
velik komaj tri pedi,
če se cmeri, se primeri,
da v solzah se izgubi.

Kadar pa Andrej se smeje,
zraste velik do neba,
sonce jaše, v duše naše
trosi čistega zlata.

In sem rekel, da bomo napisali dodatek:

Zdaj Nejc je kul,
brez enk in fajf.
Pije red bull
in hodi v lajf.

Potem sem desetim pesmim napisal takšna dopolnila, kar je pravzaprav neka nova osvetlitev starih pesmi, neko nadaljevanje, neka nova poanta in to je ... v redu. Poleg tega pa je bilo nekaj novega tudi za knjigo. Malo pred izidom Majhnic so mi pri drugi založbi izdali knjigo izborov pesmi iz otroške poezije in brez dodatkov bi si bili knjigi preveč podobni. Sem pa dal v Majhnice tudi petnajst, morda dvajset pesmi, ki jih še nikdar nisem objavil. Mogoče niso najboljše, ampak meni je bilo všeč, da je bilo v knjigi nekaj svežega.

Katera pa je bila vaša prva pesem? Nekoč ste napisali, da je bila zelo slaba.

Zelo slaba! Bil je Sonet Ivanu Cankarju; na, zdaj smo pa tam. Spet pri Cankarju. Pesem je bila objavljena, ko sem bil star štirinajst let v Mladinski reviji. To je bila takrat uradna revija mladih literatov Slovenije. Meni se je zdelo strašno imenitno, da vsa Ljubljana ve, da sem jaz objavil prvo pesem. Hodil sem pokonci kot petelin, po ljubljanskih ulicah, si mislil, vsi vedo, vsi me gledajo, vsi mi zavidajo. Pesem je bila pa vražje slaba, prav zanič. Tako da sem ji na neki razstavi pokazal hrbet in jo zatajil. Kot Cankar svojo mater v Skodelici kave. Za svojo prvo pesem tako štejem Pesem o zvezdah, zadnjo v Pesmi štirih. Ta se mi pa zdi, da je že »ta prava.« Moja prva prava pesem v življenju. No, potem sem jih še nekaj napisal. Ampak človek lahko izda dvajset, trideset knjig, vendar je vprašanje, koliko pravih pesmi napiše. Tri, morda štiri, lahko pet. To so tiste, ki se zadržijo v menjavah časa in ostanejo. Pri Prešernu ostane skoraj vse, pri Župančiču polovica, pri Ketteju tri četrt, pri Murnu menda tudi skoraj vse. Pri nekaterih pesnikih, tudi mojih vrstnikih ali pa tistih, ki so živeli pred mano in sem se še sam zgledoval po njih, pa le štiri, pet pesmi.

Rekli ste, da je Prešeren zaslovel samo z eno knjigo...

Ja, poznamo slovenske pesnike, ki imajo le eno knjigo. To so Prešeren, Vodušek, Vipotnik. Potem so pesniki brez ene knjige: Murn, Kette, Kosovel, Balantič ... To so pesniki, ki so umrli, preden je izšla njihova knjiga.

Pa vi zase menite, da imate neko knjigo, ki je res vaša in ste nanjo ponosni?

Moja knjiga med otroško poezijo, ki je res zelo moja, je Maček na dopustu, ker je čisto nekaj drugega, je neko drugačno nadaljevanje Župančiča. Po njej pa tudi Majhnice- fulaste pesmi in Čenčarija. Te tri so moje. To je neko novo poglavje v slovenski otroški poeziji, ki ga drugi nimajo in s katerim sem drugačen od prejšnjih in od sedanjih pesnikov. Med odraslo poezijo pa je izrazito moja pa tudi najboljša knjiga Dediščina, ki je nastala po smrti sina in mame ter ob rojstvu vnuka. V njej so pesmi smrti in novega življenja.

Prej ste govorili o težkih trenutkih. Kako, od kod pravzaprav črpate takšno življenjsko moč, da se jim uspešno zoperstavite? Kako ostajate tak optimist in nikoli ne obupate?

To človek dobi pravzaprav pri rojstvu. Ob rojstvu so neke dobre rojenice šumele in plesale okoli moje zibke, ki sploh ni bila zibka, ampak nečke - iz enega kosa lesa, najpogosteje hrasta, izdolben prostor, v katerem sem ležal. Nekoč sem iz njih celo padel. Ampak rojenice so rekly: »Ta je naš! Ne damo ga!« Bil sem namreč bolno, kilavo dete. Vsi so mi že držali svečo, misleč, da bom ob rojstvu umrl. Vendar so rojenice, pa vaški patron Sv. Jurij rekli: »Ne damo ga! Živel bo! Mora živeti!« in sem preživel. Ker me je narava ohranila, je vame dala tudi upornost, moč, radoživost in ustvarjalni zagon. Na vse gledam izrazito svetlo. Zdaj spomladi, ko trava poganja, iz zemlje »butajo« rožice in vse ostalo, se mi zdi kot neko novo rojstvo tega sveta. Popki na trtah, pa češnjevci in hruškovi cvetovi, to je vse zmagoslavje življenja, simfonija novega, pomlad prihaja v deželo. In ni samo pomlad, je Pomlad, je Vesna, je Vigred, vse tri pomladanske nimfe prihajajo in so tri mlade deklice, ki plešejo po moji zeleni travi (*smeh*). Ni samo Marko, ki skače po zeleni trati, so tudi te tri deklice, ki so strašno čudežne, potem pa pride lahek vetrič in šepeta: »Življenje je lepo, imej ga rad.« In zakaj sem jaz hodil tudi po šolah? Vsaj petstokrat sva bila z Bevkom – ko sta ravno z Bevkove šole – po slovenskih šolah. Bevk se je to izmislil, še preden je prišla bralna značka. Hoditi smo začeli okoli leta 1950. Bevk je imel avto in mi je telefoniral ter rekel: »Gremo tja in tja!« Pa sva šla. In smo hodili okoli po šolah, na Dolenjsko, na Štajersko, v Prekmurje, na Primorsko.

Bevk je povsod navduševal otroke za naše lepo morje. Za našo čudovito "Adrijo", kot je sam rekel. Še zdaj ga slišim, kako govori. Bral je črtico o botru Nikoli, ki je bil ribič na Jadranskem morju. In bral je: »Ne bom te pozabil boter Nikola in vi, otroci, ne pozabite te Adrije in našega morja. Tako je navduševal ljudi, ki niso imeli pojma, kaj je morje. Meni se recimo, ko smo v šoli v Mirni Peči morali peti Barčica po morju plava, še sanjalo ni, kaj je barčica ali kaj je morje. In nisem maral peti. Tudi zaradi tega, ker je učiteljica rekla, da sem brez posluha. A sem se naučil. Sam sem kasneje hodil v opero in sem poslušal glasbo. Še danes jo rad poslušam. Zvečer ne gledam televizije, ne poslušam radia ali poročil, pač pa poslušam kasete, dobro glasbo ali berem. Tako si izostriš posluš, če je prej posluš neposlušen in nič dober. Si ga obrusiš in uživaš v tem, kar ti v trenutku prija. Ne paše ti vsak trenutek enako. Jaz vzamem Antologijo slovenske poezije in izberem pesem, ki mi je tisti hip blizu. Recimo kakšnega Murna. »... kot veter z drobno travo, jaz igral bi se s teboj ...« Pa to ti napiše en mulc enaindvajsetletni!

Učiteljica, ki vam je rekla, da nimate posluha, je bila Pavla?
Ja, Pavla! Saj sem se ji kasneje tudi malo maščeval. Po vseh slovenskih šolah sem grdo govoril o njej. Umrila je v dvaindevetdesetem letu starosti, ko sem ravno ležal v bolnici in bral časopis, v katerem je pisalo: »Umrila je učiteljica Pavla Remic, učiteljica v Mirni Peči, v starosti dvaindevetdeset let.« In me je presunilo, kot bi mi umrl sorodnik. Pa ne iz žalosti po njej, saj je dosti časa živela in veliko učila, ampak zato, ker sem se ustrašil, da me bo poklicala k sebi in me spet učila. Napisal sem ji potem tisto pesem Učiteljica Pavla. Kaj hočeš, vendar je bila stroga, tudi moji vrstniki pravijo, da je rada tepla. Mama je šla nekoč v šolo in ji rekla, da sem res malo "žleht" in poreden ter da me lahko tepe, a ne po hrbtu, malo nižje (*smeh*). Zaradi tega nisem nikoli maral šole. Zdelo se mi je, da je bila krivična, tepla me je, same trojke sem imel, od vedenja pa do verouka, računanja in slovenščine. Nekoč sem prinesel spričevalo domov in ko sem ga kazal mami, je bila zraven tudi sosedica. Prebrala je spričevalo in ugotovila, da imam same dobre ocene (3). Pa je rekla moji mami, da sem poreden in je spričevalo res slabo. A jo je mama – pametna mama – hitro utišala: »Če piše, da je dobro, je pa dobro in ne slabo!« (*smeh*).

No, zdaj pa k vašemu pisanju. Nekateri vaše pesmi za najstnike so prav neverjetne. Zdi se, da jih razumete: spoznate se na njihove majhne težavice in težave ter poznate čustva ob prvih ljubeznih. Kako vam to uspeva?

Take pesmi sem jaz dolgo iskal. Vedel sem, da nekaj manjka v otroški slovenski literaturi prav za to dobo. Enkrat pa mi je rekel nek komponist: »Tone, napiši mi za radijski mladinski pevski zbor pet pesmi, da jih bom jaz uglasbil.« In sem napisal šest pesmi, on pa mi telefonira ter pravi: »Pesmi niso dobre.« »Potem pa nič.« »Odlične so!« Jaz pa

sem rekel: »To pa ni res.« In sem vedel, da še niso bile ta prave. Ampak potem, ko pa je moj vnuk bil v teh letih, dvanajst let ali kaj takega, in je na tej preprogi pisal pismo dekletu, s katerim se je videval vsak dan v šoli, se mi je odprlo, kako je to: vnuk to dela, sin je to delal in jaz sem to delal in potem je tukaj še cela rajda otrok, ki to delajo in je prišel sam ljubi bog in smo skupaj napisali te pesmi (*smeh*).

Koliko pa je zdaj star vaš vnuk?

Osemindvajset.

Potem pa lahko kmalu pričakujete pravnuke!

Veš kaj, jaz ne upam nič reč, kadar pride, pride, ne? Upam, da bo, ja. Ni lepšega na tem svetu kot dati majhnega otročka tako za vrat, da noge dol bingljajo in greš z njim po cesti. In vsi gledajo, kako je ta mož pod otrokom še mladosten.

V uvodni pesmi sklopa Čut za čuječnost oziroma Starožitje ste zapisali: Pojem za mrtve stvari, ki so prešle iz rabe. Naj jih verz za hip obudi in reši pozabe. Ali ste s tem sklopom želeli ohraniti le kmečko kulturo ali pa tudi kaj več: stare slovenske besede? Ali se vam zdi, da bodo v pozabo zašle tudi besede in sčasoma tudi naš slovenski jezik?

Ja, s svojim slovenskim jezikom delamo grdo, kot svinja z mehomo je star slovenski pregovor. Ne spoštujemo ga, omadežujemo ga, ponemarjamo ga, mažemo ga. Rabimo tujke, tudi ko ni treba in podobno. In ta čistost jezika, ta studenčnica jezika se je izgubila. Kar pogledajte, kako govorijo v parlamentu, kakšen jezik govorijo novinarji, kakšna so sporočila na tistih mobitelih! Saj to je grozljivka! Saj to ni več jezik! To so neke kratice, tako rekoč že neke šifre. In ne ... ko je slovenščina tako neskončno lepa! Resnično lep jezik! Jaz sem prevajal ruske pesnike in ruščina je blagozvočna, enako. Samo v slovenščini dobiš vse isto, kot imajo Rusi. Imaš recimo en verz: »Daroga, darolnon, haroš!« To je Jesenin, eden izmed mojih prvih ruskih pesnikov. In tukaj imaš same o-je noter. Pa prevedeš: »Kar dobro po poti se vozi.« Mimogrede, ne. V slovenščini lahko najdeš vsega vruga. In ... tisto, kar mene boli, je to, da pravijo naši znanstveniki, tisti, čisto resni, da bo slovenščina postala kuhinjski jezik. To se pravi, da bo dobra le za kuhinjo, da bo obula copate. Ne bo več za javnost, temveč le še za domačo rabo. To se je že zgodilo nekaterim evropskim jezikom. To se zgodi, ker kar naenkrat ne delaš več vsega »polno«. Znanstveniki, recimo, ne prevajajo več slovarjev, vse ni več samo v slovenščini. Znanstveno literaturo, na primer moraš sproti prevajati. In če kdo pride predavat, predava v angleščini, saj si misli: »Saj me vsi razumejo!« Figo! Slovenije je tukaj in tukaj boš govoril slovensko, če pa ne, te bo pa nekdo prevajal. Treba je spoštovati svoj jezik, tako kot ga je Trubar in je lepo pred petsto leti rekel: »Lubi Sluvenci!«

Kaj si je ta vrag izmislil! Uporabil je doljenščino in malo ljubljansčine za osnovni jezik. Takrat dialekti še niso bili tako različni med sabo in je bila to res govorica takratnih Slovencev. In Trubar gre ... in prevede Biblijo ter naredi slovnico, naredi vse! Naredi tako rekoč nekakšno ustavo Slovencev. In uvede pred petsto leti v bogoslužje, k mašam slovenščino, ki jo je katoliška cerkev uvedla šele štiristo petdeset let kasneje. Še zdaj jo hoče sedanji papež ukiniti in spet uvesti latinščino. In razen tega uvede v šole slovenščino, v šole! Naredi vse! Ko pa jaz predlagam univerzi v Ljubljani, da bi se imenovala po Trubarju, pravijo: »Pa saj ni treba, univerza v Ljubljani lepo zveni!«. In sem rekel potem direktorici: »Mogoče bo pa čez petsto let, če bomo Slovenci še živi, komu prišlo na misel, da bi za Trubarjevo tisočletnico univerzo poimenoval po njem.«. Samo najbrž takrat ne bo ne univerz ne Slovencev več.

Moja babica me je zmeraj učila, da jo besede, ki izhajajo iz srbohrvaščine, močno motijo. Ali imate vi enako mnenje?

Mi, Slovenci smo najprej imeli strašno ihto zoper germanizme, zoper nemške besede. Takrat, ko smo bili v Avstro-ogrski, se je bilo potrebno boriti zoper nemški vpliv. Potem je bilo obdobje slovanstva in smo »pripuščali« vse te slovanske izraze v naš jezik. Še Župančič ima nekaj teh izrazov: devotka in podobno, ampak to je iz njegove Bele krajine, ker so bili tam zraven Uskoki pa Vlahi ... in je to živelo med ljudmi. Potem pa smo imeli nekaj časa nasprotovanja med Srbi in Slovenci, ko so uradno zahtevali v slovenske šole vključiti neka skupna jedra, slovenski otroci so se morali učiti toliko in toliko njihovega jezika in književnosti. Takrat smo se uprli in takrat je postala občutljivost za srbohrvatizme nekoliko preobčutljiva. Toda zdaj ne kažemo nobene posebne občutljivosti do anglicizmov. A ne, da ne? Je ful dobro, a? (smeh)

No, zdaj pa k moderni družbi. Kako se znajdete med računalniki, mobiteli ...? Imate kaj od zgoraj naštetega?
Računalnik imam, ja.

Imate e – mail?

Ne, tega nimam! Tudi na internet se nisem pustil priklopiti, ker sem človek prejšnjega stoletja. Ne, ne rabim, ne maram tega. Celo vnuk mi je rekel: »Dedo, jaz ti lahko uredim internet, pa to, ampak potem boš ves čas tja noter buljil in zijal in boš izgubljal čas.« Pa sem rekel: »Ne bom, ne bom tega delal.«. Računalnik so mi kupili po mojem za eno sedemdesetletnico. Prej pa so mi ga ponujali pri eni založbi, kjer sem tiskal poezijo. Pa je rekel direktor: »Pa ti kupimo en računalnik!« Pa kaj čem jaz imet računalnik, to ni zame. Ko sem bil še pri Cankarjevi založbi v službi, so šli vsi v tečaje za računalništvo, jaz pa sem rekel: »Jaz se tega ne bom učil!« In nisem maral! Potem pa sem itak šel kmalu v »penzijo«. No, in takrat, ko so mi ponujali računalnik namesto honorarja, sem rekel: »Jaz bom napisal še ene deset pesmi v življenju, zato bom kupil samo nov trak za pisalni stroj in bo za vse stvar v redu.« Samo od takrat sem

napisal še ene štirideset knjig, ne deset pesmi (smeh).

Ali pesmi pišete na pisalni stroj ali na roko?

Ne, ne, ne ... na roko, vse pišem na roko, na papir. Članke, vse, karkoli, zjutraj, ko se sprehajam po solinah in napišem, potem pa prepisujem v blok, iz bloka potem v računalnik. Ne moreš drugače, ne. Računalnik je dober, da lahko popravljaš. Recimo imaš noter članek in potem kaj spremeniš, dodaš, popraviš. To je odlično pri računalniku! Pesmi se ne da pisati na računalnik. Pesem mora nastati najprej v tebi samem. Ali pride melodija, ali pride stavek, ali pride podoba ... in na tisto se potem navežeš in nadaljuješ v sebi. In preden pravzaprav ni v tebi narejeno, ne moreš napisati. Ko zjutraj po sečoveljskih solinah hodim gor in dol vsak dan kakšno uro, redno napišem vsaj eno kitico ali dve, včasih celo pesem, včasih potem naslednji dan popravljam svoj »izdelek«, jo napišem potem, ko jo že sam izgovorim v sebi, ko je že tako rekoč notranje napisana. Potem pa na papirju vidim, kaj je treba eventualno izčistiti, in ko gre v računalnik zbledi in ni več ta prava. Pesem je ena krhka stvar, občutljiva je, tako kot kakšna nežna rožica, čim je malo preveč rose ali pa preveč trnja ob strani vrtnice, to ni več tista, čisto ta prava. Tudi ko jo utrgaš, ni več ta prava. Tako včasih mislim, da so nenapisane pesmi ostale najlepše.

Soline imate zelo radi, kajne?

Ja, dol imam rad tisti kraj.

Zakaj?

Zato, ker je navdihujoč. Je eno področje, kjer dobivaš energijo. Gre vate (energija). Ni dneva, da ne bi tam kaj delal in to že vsaj trideset let. Tam sem prevajal ruske pesnike, sem znal na primer štiri, osem verzov na pamet in sem hodil gor po solinah in obračal slovenščino. Te knjige tiste rdeče ... (pokaže na knjižno polico) to so večinoma ruski pesniki. Ravno včeraj je izšel Pasternak, pa Ahmatova, Jesenin je v zbirki ... Večino ali skoraj vso rusko poezijo prejšnjega stoletja sem jaz prevedel.

No, če pa zdaj pogledamo današnjo mladino. V bistvu bije vojno proti knjigam. Večino stvari delamo na računalnik. Ali bodo zmagale knjige ali elektronika? Kaj mislite?

Jaz mislim, da bo zmagala knjiga. Ker knjiga je individualna, ker s knjigo se pogovarjaš. Imaš nek intimen odnos, kot v slovenščini z dvojino. Ko bereš knjigo, jo bogatiš, se bogatiš sam in nekaj vnašaš, ko bereš, tudi nazaj v knjigo. In knjiga je zmeraj tista, ki te opozarja na to, kakšen naj bi bil. Ne gre samo za fabulo, gre za lepoto jezika, gre za to, kako kakšen pisatelj kaj pove. Greš na primer brat Cirila Kosmača, kako Idrija šumi, kako on beži od doma čez mejo in ga oče spremlja. To so te finese, do katerih prideš in občuduješ potem literaturo, kako je možno tako čisto in imenitno kaj napisati. Medtem ko je vsa tehnika več ali manj mrtva.

Težko jo je oživiti. To je neka odtujena stvar, mrtva, hladna, tuja. Tako kot na primer na teh internetnih blokih pišejo vse mogoče grozljivke in podobno. Ja pa kdo bo to bral! Saj ... mi Slovenci smo gor s knjigo zrastli! Knjiga je bila tista, zaradi katere smo obstali. Brez knjige nas ne bi bilo. Od Trubarja naprej in od brižinskih spomenikov nazaj. Knjiga je bila naša najbolj točna državniška gesta. Nismo imeli države, imeli pa smo knjigo. In knjiga je bila tisto, kar je pomenilo duhovno državnost. In zato moramo ... to knjigo držati pokonci.

Povsod sva prebrali, da imate najraje ajdove žgance, trto in oljke. Kako pa se znajdete med novo hrano: picami, hamburgerji in hot-dogi?

Tega jaz ne jem! Res ne! Žgance me je naučila kuhati moja mama in zmeraj, ko sem bil na Dolenjskem, mi je zjutraj kuhala žgance. In potem me je naučila, da sem jih kuhal sam. In sestra, ko pridem na Dolenjsko, mi da zmeraj ajdovo moko in ocvirke, da si skuham sam. Kajti žena je Primorka, če se ona spravi kuhat žganca, ji »rata« polenta (smeh). Meni so žganci še vedno všeč, spominjajo me na otroštvo. Ne samo na otroštvo, tudi na ajdo! Njiva ajde je neskončno lepa. Ko požene in potem, ko je bela, ko cvete, pa potem, ko zori, ko je rdečkasta in obrača črne oči, zrna ... tako kot Murnova ajda. Meni je to lepo, ker se mi zdi, da je v ajdi ena prisposoda moje matere. Kako je že tista? Aha: »Ajdo sejala, ajdo sejala, za sveto Ana«.

Kje dobivate ideje za ustvarjanje? Ker se zdi, da ste popisali že vse mogoče teme! Otroštvo, ljubezen, pokrajina, najstniški odnosi. Kako to, da v vsaki pesmi najdete nekaj novega?

Vsak dan je nov, vsako jutro je drugačno. Greš po cesti in so tam neki drugi ljudje. In srečaš, recimo nosečnico z velikim trebuhom in si rečeš: »Tamle noter pa že nekaj brca! In bo prišel na dan kot nov čudež, novo rojstvo, kot tisti, ki hoče vse na tem svetu in to zase, za sedanje in prihodnje čase.« In vidiš, da je vse mogoče na tem svetu. Vidiš svoje prigode, ali ljubezenske ali druge, kar si doživljal, slabo in lepo. In se ti mešajo časi in prizori in potem izbrskaš iz tega nekaj novega. Ampak vedno se dogodi tudi, da te kaj udari po neumnem in pišeš na novo. No, naj povem nekaj, kar nisem še nikjer: napisal sem en ciklus novih pesmi z naslovom Šetjurije, moja vas. Pesmi ... nekaj čez dvajset jih je, govorijo o tem, kako je moja vas, ne samo vas, moja domačija, tam, kjer smo bili majhni, pa njiva in vinograd, vse prišlo v tuje roke. Nočejo več tam delati in so prodali. In to je tako, kot da ti en kos otroštva, najlepši kos vzamejo in dajo tujcu. In to se kar naenkrat sprevrže v podobo, kako Slovenci prodajamo zemljo na Krasu, v Prekmurju in podobno. Kako pravzaprav razdedinjamo sami sebe. In kar naenkrat bomo hlapci na lastni zemlji. Mogoče bom te pesmi objavil v novi knjigi.

Še načrtujete novo knjigo!?

Ja, zakaj pa ne (smeh)? Letos sta mi izšli že dve knjigi, potem mi je zdaj izšel Pasternak, jutri mi izidejo Čas duše, čas telesa, četrti del esejev v sklopu evropske knjige. To so štiri. Ena bo izšla, Soline in pesmi o solinah, pa eseji, tudi še letos

izideta, in če bo sreča mila, bi morali iziti še dve slikanici za otroke. Napisal sem jih pred leti in jih oddal nekemu slikarju, ki se zdaj muči z njimi.

Za zaključek naju samo še zanima, kako pa gre vašim trtam, ki ste jih posadili ob svoji osemdesetletnici in rekli, da potrebujejo štiri leta, da obrodijo?

Ja, trte potrebujejo štiri leta, da obrodijo, oljke pa od šest do osem. No, letos sem spet posadil dve trti refoškega in še štiri leta bom čakal, da obrodijo. Toliko časa bom pa še dočakal. Ni vrag, ne. Ljubezen do trte mi je vzgojila mati. Mati je imela vinograd na Dolenjskem in jaz sem ji kot majhen pobič nosil vino v vinograd, potem sva skupaj grubala trte, to se pravi, naredila nove trte iz stare – zakopala v zemljo mladico in jo pustila tri leta, potem pa odrezala, pa je bila nova trta. To pomeni grubati trte. Potem sem kopal v vinogradu tudi štirinajst dni z velikim krampačem in smo kopali vse popoldneve. In kot je rekel Levstik: »Dolenjcu je nograd (vinograd) na srcu zrastu.«. Ko sem prišel tja na Primorsko, sem tam videl en obubožan vinograd. Prvi lastniki so odšli, tisti, ki so prišli kasneje, so samo želeli, da bi dajal čim več, niso skoraj nič vlagali. Bil je osiromašen vinograd, revne trte, kar tako so povešale glavice ... Obup! Pa sem rekel: »Bomo zrihtal!« Pa smo ga pognojili, na žico dali trte in zdaj je še pa še. Potem pa sva z ženo sadila nov vinograd refoškega in je prišel en znameniti agronom, brat od Luja Adamiča, tega slovensko- ameriškega pisca in je rekel: »Tone, tukaj imaš toliko prostora, boš sadil oljke!«. Sem rekel: »Kaj bo Dolenjec sadil oljke?« »Pfa, boš videl, bo dobro!« No, in smo za začetek posadili tri, nekaj jih pa je bilo še starih na tisti zemlji. No, zdaj imamo petindevetdeset oljk in ene šeststo trt. To je ravno prav za enega človeka. Za oljke rezat je petindevetdeset že malo veliko, pa smo jih zdaj štirinajst dni rezali. Vse trte pa jaz porežem sorazmerno hitro! Človek ni samo umsko bitje, človek je tudi zemljedelec, tako kot je kruhoborec (smeh)!

Nika Pogorelc in Katja Sluga

Svetovno prvenstvo v nogometu - Južna Afrika

Že ta mesec se bo Slovenija pomerila na svetovnem prvenstvu v nogometu v Južnoafriški republiki v skupini C, in sicer proti Alžiriji 13.6, proti ZDA 18.6 in proti Angliji 23.6.

Slovenski igralci so:

Samir Handanovič, Boštjan Cesar, Mišo Brečko, Marko Šuler, Bojan Jokič, Branko Ilič, Andraž Kirm, Robert Koren, Aleksandar Radosavljevič, Andrej Komac, Rene Krhin, Mirnes Sisič, Nejc Pečnik, Zlatan Ljubljankič, Valter Birsa, Milivoje Novakovič in Zlatko Dedič.

Da preverite svoje znanje v nogometu, poskusite rešiti spodnji kviz.

1. Slovenija se je uvrstila na svetovno prvenstvo tudi leta:

- a) 2006
- b) 2002
- c) 1998

2. Proti katerim državam bo igrala Slovenija na SP v nogometu 2010?

- a) ZDA, Alžiriji, Danski
- b) ZDA, Alžiriji, Grčiji
- c) Alžiriji, Angliji, ZDA

3. Kdo je kapetan slovenske nogometne reprezentance?

- a) Robert Koren
- b) Zlatko Dedič
- c) Valter Birsa

4. Na katerem stadionu so slovenski reprezentanti premagali Ruse z 1:0?

- a) Mariborskem vrtu
- b) Ljudskem vrtu
- c) Severnem vrtu

5. Kako je ime vratarju slovenske reprezentance?

- a) Boštjan Cesar
- b) Bojan Jokič
- c) Samir Handanovič

6. Koliko igralcev igra za slovensko reprezentanco?

- a) 17
- b) 11
- c) 9

7. Koliko državnih reprezentanc se je uvrstilo na SP v nogometu?

- a) 15
- b) 22
- c) 32

8. S kakšno žogo bodo igrali na SP v Južnoafriški republiki?

a)

b)

c)

Odgovori: 1:b, 2:c, 3:a, 4:b, 5:c, 6:a, 7:c, 8:c

Filip Juroš

ALICA V ČUDEŽNI DEŽELI

Že kar nekaj časa sem vedela, da bo na filmska platna prišel film ALICA V ČUDEŽNI DEŽELI. Hotela sem si ga ogledati v Koloseju, a tam ni igral, zato sem se odločila, da grem v Kinodvor. Družbo pa sta mi delali dve sošolki. Zgodba govori o deklici Alici, ki je imela že od malega problem s spanjem - vedno so jo tlačile more. Starša sta mislila, da se bo to končalo, a se je kar nadaljevalo. Minevala so leta in Alici so se sanje kar naprej ponavljale - in to ene in iste. Alica je bila stara 19 let in čas je že bil, da se poroči. Toda globoko v sebi je čutila, da še ni pripravljena za poroko. Na neki zabavi pa je zagledala zajca, oblečenega v telovnik, ki je kazal na uro. Tega je videla že v sanjah, a se ni spomnila. Povsem zbegana Alica je zajcu sledila do zajčje luknje, v katero je skočila. Pristala je v Spodnjem svetu. Nekoč je tu vladala Bela kraljica, nato pa je Spodnji svet prevzela njena zlobna sestra Rdeča kraljica. Aličina naloga je, da reši Spodnji svet pred Rdečo kraljico, ki ga hoče uničiti. Ob strani pa ji stojijo tudi številni prijatelji, kot so: Nori Klobučar, Bela kraljica, zajec v telovniku, mačka Režalka, Polhovka. Ali ji bo uspelo? Ali bo Spodnjemu svetu zavladata nežna ter prijazna Bela kraljica?

Film sem si ogledala pravzaprav zato, ker v njem igra moj najljubši igralec Johnny Depp. Njegov stari prijatelj ter režiser Tim Burton mu je ponudil vlogo Norega Klobučarja. Johnny je to vlogo z velikim veseljem sprejel. Film se mi je zdel enkratno, bil je zanimiv, saj je res nekaj nenavadnega, da se podaš v Spodnji svet, kjer se moraš boriti. Film je bil zelo osupljiv, bil je pravi čudež, bi lahko rekla. Mislim, da so se vsi igralci potrudili, tudi začetnica Mia Wasikowska, ki je odigrala Alico. Presenetile pa so me tudi Aličine obleke, ki so bile prečudovite. Tako kot po vsakem filmu razmišljam, koliko truda so vložili v ta film, in zdi se mi, da so ga v ALICA V ČUDEŽNI DEŽELI vložili veliko, saj je film fantastičen. Ker je Tim Burton znan po svojih zanimivih, osupljivih, nenavadnih in "čudnih" filmih, bi lahko rekla, da je vse skupaj zelo "BURTNIŠKO".

Maruša Kline, 7.a

Slovenija ima talent

Slovenija ima talent se je po nakupu licenc oddaje GOT TALENT začela predvajati 21. marca letos, vsako nedeljo ob 20.00. Prijavil se je lahko vsak. Tisti, ki so se prijavili, morajo pred občinstvom pokazati svoj talent, ki je lahko kakršenkoli ples, petje, akrobacije, igranje, zvončkljanje itd.

Komisijo sestavljajo tri osebe, ki so na avdicijah odločile, ali gre nastopajoči naprej v polfinale. Med nastopom ima žirija možnost pritisniti rdeči gumb s križcem. Če dobi nastopajoči tri križce (X), ki mu jih da žirija, mora odnehati z nastopom. V polfinalnih oddajah, ki jih gledamo vsako nedeljo, pa o tistih, ki se bodo pomerili v finalni oddaji, odločajo gledalci in komisija.

Gledalci smo videli kar nekaj odličnih nastopov, ki so dokazali, da ima Slovenija res talent.

Finalna oddaja bo 6. Junija v hali Tivoli. Slovenija ima talent je najbolj uspešen šov v Sloveniji.

Filip Juroš

Lady GaGa

Stefani Joanne Angelina Germanotta, bolje poznana pod umetniškim imenom Lady Gaga, se je rodila 28. marca 1986 v New Yorku (ZDA). Gaga je po poklicu pevka, glasbenica in pesnica. Skoraj vse njene pesmi so uspešnice, saj imajo kar divji ritem in zanimiva besedila, ki jih večino napiše sama. Pesmi izstopajo tudi zaradi provokativnih glasbenih posnetkov. Pevka ima tudi zelo unikaten stil oblačenja. Nikoli ne obleče iste obleke dvakrat, kaj šele, da bi nekdo imel isto majico, obleko ali hlače kot ona. Sama je svoja modna oblikovalka. Njena oblačila so ponavadi divja in hitro pritegnejo pozornost.

Lady Gaga ima italijanske korenine. Rodila se je namreč italijansko-ameriškim staršema Josephu in Cynthia Germanotta. Ima tudi mlajšo sestro Natali.

Lady GaGa je originalno pela za Def Jam, in sicer ko je bila stara devetnajst let. Po treh mesecih se je odločila poiskati drugo založbo. Opažena je bila nekaj let pozneje, ko je pela za založbo Interscope, in sicer januarja 2008. Še istega leta se je preselila v Los Angeles in izdala album The Fame. Lady GaGa je o njem povedala, da govori o tem, kako se ob blišču in slavi počutijo slavni. Album je požel velik uspeh, kar 8 pesmi od 13-ih je postalo uspešnic. To so: Just Dance, Paparazzi, Love game, Beautiful, Dirty, Rich, Eh, Eh (Nothing Else I Can Say) in Poker Face. Lani pa je izdala še en album imenovan The Fame Monster. Uspešnici iz tega albuma Bad Romance in Telephone (v kateri poje tudi pevka Beyonce) še vedno osvajata vrhove lestvic.

Petra Ramšak

Vir: <http://sl.wikipedia.org/>

Slika: http://api.ning.com/files/BICaB4uVM1oKtYDdxilP*Pjwnt5LXfRX7d7icGV0/_/W_Lady_Gaga_295171.jpg

VIVIAN FRENCH:**PRINCESA KAROLINA IN OTVORITVENI PLES**

Poznaš Akademijo za princeze? Ali s polnim imenom Akademijo kraljeve palače za pripravo na popolne princeze? Da gre res za zelo pomembno ustanovo, priča tudi geslo, ki se glasi: Popolna princesa zmeraj najprej pomisli na druge, šele nato nase, je prijazna, skrbna in resnicoljubna.

No, če za Akademijo še nisi slišala, te princesa Karolino vabi, da se pridružiš njenemu prvemu šolskemu dnevu. Karolina si je pred prihodom na šolo veliko obetala. Predstavljala si je razkošne sobe in najčudovitejšo plesno dvorano s temnomodrim stropom, ki ga osvetljuje na milijone drobnih lesketajočih se zvezd. V njej se zibljejo princeze v svojih najlepših oblekah in vse to na večer novega šolskega leta. Zabavo imenujejo Otvoritveni ples in Karolina se ga na moč želi udeležiti. A zdi se, da so vse to le njene sanje. Po prihodu na šolo ugotovi, da bo morala sobo deliti še s petimi princesami ter da imajo postelje namesto satenaste bombažno posteljnino. Menda ne mislijo, da bi katerakoli princesa spala v takšni postelji! Poleg tega izve, da morajo princeze, če želijo napredovati v višji letnik in postati članice Tiara kluba, zbrati 500 tiara točk. Karolino neznansko skrbi, da ji to ne bo uspelo. In kot da to še ni dovolj, se obleke njenih prijateljic znajdejo na dnu jezera, vse po njeni krivdi. Bi se njen prvi šolski dan lahko začel še slabše? Se bo sploh lahko udeležila tako težko pričakovanega otvoritvenega plesa?

Nika Pogorelc

**REX STONE: ZALIV DINOZAVROV
NAPAD KRALJA KUŠČARJEV**

Jani se je pred kratkim iz mesta preselil v Zaliv dinozavrov. Oče namerava v svetilniku odpreti muzej teh velikanskih plazilcev. Jani se nekega dne na obalo odpravi iskat fosile in tam srečal vrstnika Tomija, domačina, ki se prav tako kot sam navdušuje nad dinozavri. Že prvi dan prideta do neverjetnih odkritij. Jani ima nov fosilnik, ki jima je pri poimenovanju dinozavrov in fosilov v veliko pomoč. Med raziskovanjem votline tihotapcev odkrijeta skrivnostno luknjo. Zrineta se skozi in takoj opazita novo najdbo. To so prave pravcate okamnele stopinje dinozavra. Očarana jim sledita in kmalu ju pripeljejo do sveta dinozavrov, resničnih dinozavrov. Fanta se hitro spoprijateljita z vanozavrom, ki ga poimenujeta kar Vane. Seveda sta navdušena nad pustolovščino, ki bi bila prekrasna, če ne bi na pot stopila najstrašnejšemu izmed velikih plazilcev - tiranozavru ...

**MARTIN WIDMARK in HELENA WILLIS:
DETEKTIVSKA AGENCIJA LOVRO IN MAJA****SKRIVNOST IZGINULIH DIAMANTOV**

Lovro in Maja vodita lastno detektivsko agencijo in imata za sabo že kar lepo število rešenih primerov. Pri svojem delu detektiva uporabljata fotoaparata, daljnogled, povečevalno steklo, ogledalo, umetne nosove in lasulje, žepno svetilko in trezor, kamor spravljata zasluženi denar. Jasno je, da sta nadarjena detektiva in uspešna družabnika.

Svojo pisarno sta si uredila kar v Majini kleti, kjer se nahajata tudi v trenutku, ko k njima po pomoč pride Muhamed Karat, lastnik uspešne zlatarne. Karatu nekdo od zaposlenih krade diamante. Do zdaj mu je izginilo že pet dragocenih kamnov. Lovro in Maja sta takoj pripravljena pomagati zlatarju in nemudoma začneta raziskovati zadevo. V zlatarno prideta pod pretvezo, da sta tam zaposlena, čistita okna in pospravljata po prostoru. Medtem temeljito preiskujeta in ugotovita, da imajo prav vsi trije zaposleni velik motiv. Silva Leandrova potrebuje denar, Srečko Hrabrič bi rad prevzel trgovino in Lojko Smrajc ima nenavadno veliko denarja. Bo Lovru in Maji uspelo razkrinkati tatu?

SKRIVNOSTNI DOGODKI V HOTELU

Lovro in Maja imata novo nalogo! Sprva zgleda, da bodo prihajajoči božični prazniki minili mirno. Prijatelja pomagata Lovrovemu stricu pri delih v njegovem hotelu, kamor se kmalu najavi tudi izjemno premožna družina Jonatan. Rezervira najboljši in najdražji apartma in opozori, da z njimi prihaja tudi poseben in občutljiv pes Gloster. Ker hotelu v tem trenutku ni ravno z rožicami postlano, je denar, ki ga bodo prišleki prinesli, zelo dobrodošel. Prvi dnevi nove družine tečejo mirno, dokler nekega dne Gloster ne izgine. Družina Jonatan zahteva plačilo od hotela in ves čas žaluje za izgubljenim psičkom. Vendar vse ni tako, kot se zdi. Maja in Lovro imata novo, vročo sled ...

Nika Pogorelc

EOIN COLFER: ARTEMIS FOWL

Imaš rad znanstveno fantastične knjige? Vesoljske ladje in laserske meče, pa vile in druga čarobna bitja? Ali pa te morda bolj privlačijo kriminalke, pustolovke, pa tudi ljubezenskih se ne braniš?

Vendar Artemis Fowl ni običajna znanstvena fantastika. Ko sem za dvanajsti rojstni dan dobila knjigo, sem močno dvomila, da mi bo všeč. Potovanje v prihodnost, magična bitja in več dimenzijski svetovi me nikoli niso zares prepričali. Marsikatero knjigo sem komajda prebrala do konca, za sabo pa puščala osamljene, le bežno preletene strani. Prav zato sem se tudi branja Artemisa lotila precej oklevajoče in z nič kaj veliko zagnanostjo.

Vendar sem se motila. Čeprav v knjigi mrgoli vil, škratov in kentavrov, je glavna oseba dvanajstletni Artemis. Irski genij prihaja iz nekoč zelo slavne, danes pa propadajoče kriminalne družine. Oče je ogrozil družino in za velike vsote denarja kupil ladijsko povezavo s Sovjetsko zvezo. A ruski mafiji ni bilo prav, da se tujec vmešava v njihove posle in Artemis Fowl starejši je nekega dne izginil v prostrani Sibiriji. Mama Angelina Fowl se je po moževem izginotju zaprla vase in kmalu izgubila stik z realnostjo. Živela je v lastnem svetu in domišljiji, zaprta v prašnem ter temnem podstrešju. Le redkokdaj je prepoznala svojega sina. Prav ljubezen do nemočne mame in hrepenenje po očetovi vrnitvi pa sta naredila Artemisa človeškega. Sicer preračunljiv in brezčuten v svojem trdnem oklepu le skriva šibko točko. Kot najboljši približek očeta, ki uboga na ukaz, Artemisu povsod sledi Butler. Izurjen v borilnih veščinah, kakor orel bdi nad svojim genialnim varovancem, zmeraj pripravljen pomagati pri njegovih ambicioznih, ponavadi precej nezakonitih načrtih.

Čeprav Fowlovi s propadlim trgovanjem s Sovjeti še zdaleč niso obubožali, niso bili več milijarderji. Prav to se je odločil popraviti mladi Artemis. Skoval je bister načrt, kako družini povrniti ugled in premoženje. Že kot desetletni deček je na internetu našel podatke o obstoju Ljudstva. Odkril je, da jih vsaka civilizacija poimenuje drugače, kljub temu da gre za vile in škrate iz iste družine. Ni trajalo dolgo, ko se je prebil do podatka, da ima vsaka vila pri se bi Knjigo, zvezek, ki skriva za človeka še ne odkrite uganke o zgodovini Ljudstva in njegovih zapovedih. Artemisu je bilo jasno, da išče prav to. Prepričan je bil, da bo s podatki iz Knjige lahko izsiljeval vile in prišel do zelenega zlata. Na poti proti jasnemu cilju ga ni ustavilo niti dejstvo, da je Knjiga napisana v gnomiki- skrivni vilinski pisavi. In ko je končno ugrabil pravo vilo, se je njegov podvig lahko začel...

A za uresničitev cilja bo moral premagati vrsto zapletenih prepek in se boriti proti nenavadnim ter naprednim orožjem, s katerim se brani razjarjeno Ljudstvo - tako razjarjeno, da bo pripravljeno aktivirati celo najmočnejše izmed njih...

Nika Pogorelc

SUSAN GEASON: HAREMSKE SPLETKE

To razburljivo zgodovinsko knjigo je napisala avstralska pisateljica Susan Geason. Skozi zanimivo zgodbo lahko poglobimo svoje zgodovinsko znanje. Kdor je dovolj pozoren, lahko tisto, kar smo se naučili iz zgodovinskega učbenika, poveže z zgodbo. Na poti skozi čas mogočnih Egipčanov spoznavamo njihovo življenje in kulturo, ljudi, vero, mišljenje in nenazadnje ... slavno družbeno egipčansko piramido. Merjet – Neit je živela v palači Mer – Veru, v starem Egiptu, v času 19. dinastije. Takrat je Egiptu vladal slavni faraon Ramzes II.

Bila je štirinajstletna kozmetičarka v faraonovem haremu. Sama s seboj je bila razmeroma zadovoljna: bila je svobodna, ne pa zaprta v haremu kot faraonove priležnice. Bila je tik pred poroko in njena bodoča družina ji je bila všeč. Rada je delala ličila, kreme, negovalna izdelke, uživala je v svoji službi. Pomanjkanja v haremu ni bilo, njeno življenje je bilo spodobno. Mirne dni so kalile le ženske v haremu: bile so neskončno spletkarske, želele so očrniti druga drugo pred faraonom, borile so se za njegovo pozornost, želele so, da bi se zagledal v njihove hčerke, kar je šlo Merjet na živce. A nekega dne je prišel trenutek, ko se je znašla v središču pozornosti, v središču morja spletk, zarot in nevoščljivosti.

Ena izmed velikih kraljic je bila hetitska kraljica, ki je imela hčer enajstletno princesko Izido. Bila je lepa, bogata in razvajena faraonova hči. Ko je deklici umrla mama, se je Merjet uboga punčka zasmilila in z njo se je spoprijateljila. Med masažami in lepoticenjem se je z njo pogovarjala, jo zabavala in ji krajšala čas. A nekega dne je bila njena majhna prijateljica v nevarnosti. Zelo slabo se je počutila. Njene služabnice niso mogle odkriti, kaj je vzrok za vedno hujšo bolezen. Tudi Merjet ni jasno, kaj se dogaja. Ko tudi zdravilec princeske ni mogel pozdraviti ali pa vsaj odkriti, kaj ji je, so vsi zelo zmedeni. Izidino stanje pa se je iz dneva v dan slabšalo. Potila se je, imela je napihnjen trebuh in čudno je smrdela. Ko pa je princeska umrla, je postalo nevarno tudi za Merjet. Tudi ona je bila med osumljenci, saj je bila s princesko zadnja, preden je ta umrla. V želji, da bi dokazala svojo nedolžnost in poiskala prijateljičinega morilca, je začela iskati dokaze in sledi. Edino pametno sled je Merjet odkrila, ko je pregledovala kozmetične izdelke pokojne princeske. Našla je mazilo, ki prav gotovo ni bilo njeno. Vonj je bil čuden in odbijajoč. Na pokrovčku škatlice je bila majhna opica. Ko se je mlada kozmetičarka želela mazila dotakniti, jo je ustavila njena izjemno inteligentna mačka Miju. Takrat se Merjet še ni sanjalo zakaj.

Kmalu pa so se stvari začele razčiščevati: ko je Merjet lepoticila Majo, je dekleti obiskala opica kraljice Stire. S seboj je mala opica Kiki prinesla tudi mazilo, ki ga je ukradla svoji gospodarici. S kremo se je namazala in kar naenkrat poginila. Ko je Merjet opazovala njeno truplo, je ugotovila, da ima napet trebuh in čudno smrdi. Imela je enake bolezenske znake kot Izida. Nato se je zgrožena Merjet spomnila neznane kreme, ki jo je našla pri Izidi. Bila je enaka kremi, s katero se je namazala Kiki. Kozmetičarka je razumela, da je krema smrtni strup. A nekaj vprašanj je ostalo odprtih. Zakaj bi kraljica pri sebi imela tak strup? Ali je ta prišel v napačne roke? Komu je bil v resnici namenjen? Maji? Ali je to mazilo kupila služabnica v mestu? Ali je Sitra želela ubiti Izido ali koga drugega? ...

Katja Sluga

Ž E L V A

Kdo ne pozna želv?! To je tista smešna, počasna žival, ki nastopa v risankah in stripih. Nekateri jo imajo doma kot hišnega ljubljence. Prav čudno te gleda, ko jo opazuješ, kako počasi žveči list solate. A ne bomo govorili o tej vrsti želv. Bližajo se počitnice in večina nas bo odšla na morje. Tam pa živijo malo drugačne želve – morske.

Morske želve so doživele svoj vrhunec v kredni, pred približno 130 milijoni let, njihovi najstarejši fosili pa dosegajo starost vsaj 200 milijonov let. Vsi danes živeči rodovi in vrste so se razvili pred 60 do 10 milijoni let. Največja vrsta morskih želv je živela pred približno 80 milijoni let. V dolžino je merila 4,5 m (čez sprednje plavuti preko 5 m), njena masa je bila ocenjena na 2200 kg. Skelet je na ogled v dunajskem muzeju naravne zgodovine.

Morske želve najdemo v vseh morjih na svetu, razen v Arktičnem oceanu. Spadajo med plazilce. Na kopnem se premikajo zelo nerodno, saj se dvigajo z obema plavutma hkrati.

Želva ima glavo, kratek rep, okončine in oklep. Glava ima značilen želvi kljun, s katerim lahko pregrizne zelo trdo lupino školjke. Zob nimajo. Glavna hrana so jim meduze, raki, mehkužci in ribe. Včasih pa jedo tudi rastline. Noge so preobražene v plavuti. Plavajo tako, da mahajo s sprednjimi plavutmi kot ptiči s krili. So hitre, čeprav prepočasne za lovljenje rib. Oklep je koščen, prekrit z roženimi ščiti, ki ji varuje mehko telo. Morske želve ne morejo potegniti glave in nog v oklep tako kot kopenske. Dihajo s pljuči. Redko jih vidimo na površini, čeprav pod vodo zdržijo le eno uro, nato pa morajo po zrak.

Razmnožujejo se spolno. Spolno dozorijo šele med 25 in 30 letom. Samica, ki edina zapusti morje, na plažah s toplim in mehkim peskom zakoplje okoli 120 jajčec. Gnezdijo do štirikrat letno. Po približno sedmih tednih se iz njih, običajno ponoči, izvalijo mladički, ki točno vedo, kje je morje. Takoj odracajo vanj, vendar jih le malo preživi prve dneve življenja. Postanejo lahek plen galebom na kopnem in rib v morju.

Danes v svetovnih morjih živi 7 vrst morskih želv, od katerih v Sredozemskem morju živijo oz. se redno pojavljajo tri vrste: orjaška črepaha, usnjača in kareta. Vse tri vrste so ogrožene. V Sredozemlju gnezdita le glavata kareta in orjaška črepaha, medtem ko orjaška usnjača gnezdi drugod.

Glavata kareta ima rjav, rdečkasto ali zelenkasto rjav oklep. Od aprila do novembra je razmeroma pogost gost v našem morju, saj je severni Jadran eno njenih glavnih prehranjevalnih območij v Sredozemlju. Prehranjuje se z ribami in drugimi morskimi živalmi ter algami. Gnezdi na obalah Grčije, Cipra in Turčije.

glavata kareta

Največja oceanska želva s trdim oklepom je orjaška črepaha (do 450 kg). Ima modrozelen oklep, zato ji rečemo tudi zelena morska želva. Čeprav je od leta 1973 zaščitena, jo še vedno ilegalno lovijo zaradi jajc in okusnega mesa.

orjaška črepaha

Največja želva je morska orjaška usnjača, ki v dolžino meri tudi do 2 m in lahko tehta celo preko 900 kg. Zelo so ogrožene in žrtve človekovega onesnaževanja, saj pogosto zaužijejo plastenke. Prehranjujejo se z meduzami, ki so precej podobne platenkam – in tako v prepričanju, da bodo pojedle meduzo, pojedjo plastično embalažo.

orjaška usnjača

Zaradi onesnaženega morja, preobljudenih peščenih morskih obal s turisti in ribiških mrež, v katere se ujamejo, so morske želve zelo ogrožene živali.

Zavod za varstvo narave izvaja projekt **Ohranimo želvo v slovenskem morju**. Namen projekta je predvsem v osveščanju javnosti o pomenu morske želve glavate karete, o ustreznem ravnanju z želvami in zmanjšanju naključnega ulova v stoječe ribiške mreže. Glavni poudarek je na področju sodelovanja z ribiči, zbiranju podatkov o pojavljanju morskih želv v slovenskem morju ter o ozaveščanju javnosti o nujnosti varovanja in ohranjanja morskega ekosistema.

Aluminijasta kletka, ki jo postavijo nad želvjim gnezdrom, da zavarujejo jajca proti plenilcem. (Foto: Polona Kotnjek)

Viri:

- BIOCEN, zavod za ekološke raziskave, svetovanje in izobraževanje Piran
- Plazilci Slovenije – jih poznamo?
- Wikipedija
- www.mojpes.com
- National Geographic Slovenija
- Camp.rrc-kp.si

MORSKI PSI

Morski psi so vrsta rib, ki jih uvrščamo v razred hrustančnic. Poznamo okoli 350 različnih vrst in živijo skoraj povsod po svetu. Nekatere vrste plavajo blizu gladine, nekatere tisoč metrov globoko, spet druge blizu obale ali pa daleč na odprtem morju.

Prazgodovinski predniki morskih psov so živeli že pred približno 100 milijonov let. Pred 65 milijoni let pa je Zemljine oceane naseljevala že večina današnjih vrst. Pred približno 5 milijonov let je izumrl morski pes po imenu megalodon in edini dokazi o njegovem obstanku so njegovi velikanski zobje, ker je imel okostje iz hrustanca, ki dokaj hitro razpade. Ponekod po svetu so verjeli, da so ti zobje pripadali zmajem, saj so dolgi kar 20 cm. Sam morski pes pa naj bi bil dolg kar 15 m. Megalodon je bil največji plenilec, znan do sedaj, ki je kdaj živel na Zemlji. Vzrok za njegovo izumrtje ni točno znan. Nekateri verjamejo, da ga je nadomestil današnji beli morski pes, ki je bolj prilagojen življenjskim pogojem v današnjih oceanih.

Morski psi se od drugih rib razlikujejo po okostju, ki je zgrajeno iz hrustanca. Pokriti so z ostrimi luskami, ki pa so pri ribah zaobljene. Na vsaki strani imajo od 5 do 7 škržnih rež. Povprečna življenjska doba je do 25 let, nekateri pa živijo tudi do 100 let, a takih ni veliko.

Morski psi se lahko razmnožujejo na več načinov. Samica lahko izleže jajčece v ovojnici v kateri se mladič razvija, mladiča lahko nosi v sebi ali pa nosi jajčece v ovojnici. Navadno samica nosi mladiča od 9 mesecev pa tudi do dveh let. Odvisno od vrste morskega psa.

Morski psi imajo izredno razvit voh in vid ter imajo tudi poseben organ na boku za zaznavanje okolice. So res nenavadne in nevarne živali.

Gaja Lukacs-Čufer

Na literarnem natečaju za osnovnošolce od 4. do 9. razreda Gradim svet iz besed se zgodbe naših treh učenk sicer niso uvrstile med zmagovalne, v našem časopisu pa nadaljujemo z objavo njihovih odličnih zgodb. Tokrat si lahko preberete zgodbo osmošolke **Nike Pogorelc** z naslovom

Od strupenih pogledov do smehljajev.

Sredi prostrane zelene pokrajine kakor otoček sredi morja stoji naše mesto. Visoke stolpnice in bloke je moč videti že od daleč. Bele in sive barve se zamolklo prelivajo druga v drugo ter sproščajo predvsem ravnodušno vzdušje. V enem izmed takih dolgočasnih blokov pa živim tudi jaz. Vendar sovražim ves ta beton. Ko stopim iz bloka, mi pogled vselej zatava kakor ptici, ki leti pod milim nebom, proti razbohotenim travnikom, polnih majcenih belih marjetic. V mislih vidim visoka, sloka drevesa, njihovo polno, čudovito krošnjo ter slišim razigrano ptičje petje. Obožujem naravo in že ob pogledu na raznobarne cvetlice, grmiče, drevesa, živali mi zaigra srce. Pred blokom sicer stoji neka fontana, okoli nje pa so postavljene razmajane lesene klopce, s katerih se že lušči lak. Kako sem lani, ko smo se preselili v to nemogočo stavbo, zazijala, ko sem slišala novo sosedo reči: »Marko, povej Petru, da grem v park!« Čez minuto pa sem jo videla sedeti na oluščeni ostankih klopce, klepetajočo s svojo prijateljico. Park? Niti slučajno. Šele teden kasneje sem ob robu mesta le odkrila majhno zeleno zaplatico s petimi drevesi. A kaj, ko je bil travnik na drugem koncu mesta in sem do tja potrebovala dobro uro! Oh, kako sem takrat zavidala Niku, ki živi v bližnji vasi ...Hej, kaj je bil ta pisk? Ah, seveda, telefon mi zvonil!

Včeraj sva bila z Nikom v domu za ostarele (še ena izmed velikih betonskih stavb). Predvčerajšnjim me je poklical in prosil, če bi šla z njim. Nikova mama dela tam, zato se ji zdi potrebno, da njeni službi sledi tudi sin. Tako je moral tudi moj ubogi bratranec prisostvovati srečanju za starostnike. Preprosto ne razumem svoje tete! Menda je jasno, da nobenega normalnega štirinajstletnika ne mika pomagati v podobni organizaciji. Pa ne ker bi bili tako brezčutni ali neusmiljeni, temveč ker je v življenju toliko drugih stvari, ki bi jih lahko počeli v tem času. Vsaj tako jaz mislim. Nik seveda ni hotel iti sam, meni pa, priznam, takšno delo, ne diši preveč. Nazadnje me

je le pregovoril ter mi obljubil, da bova kasneje z njihovega zidu opazovala kunce. Takoj sem pristala, čeprav sem občutila rahel drobec nejevolje. Prehitro me je pregovoril! Ni pošteno, da mu to zmeraj uspe.

Ker sva zamudila avtobus, sva morala na naslednjega čakati dolgih petnajst minut. Seveda sva zato prav profesionalno zamudila na sestanek. Ob pogledu na dom me je obšla misel, da bi moral biti vesel in pisan, ne pa zadržan in temačen, da ob njem pomisliš na temne noči, ko še luna ne sije. Ko sva hitela po zloščeni hodnikih, po katerih se je vil vonj po razkužilu, nisva gledala predse ter se skoraj zaletela v eno izmed negovalk. Prestrašena sestra v modrem je iz sebe izdabila le: »O ljubi bog!« ter iz rok spustila pladenj s tabletami in vodo. Pločevina je treščila ob tla, stekleni kozarec se je razstrelil na tisoče koščkov, voda pa je stekla ter na tleh naredila majhno lužo. »Oprostite,« je bilo vse, kar sva zamrmrala. Res nama je bilo žal in počutila sva se obupno. To je bil vendar najin prvi dan, kajne? Čeprav so nama kasneje vsi v domu na dolgo in široko razlagali, da se ni zgodilo nič hudega, sva čez uro in pol še vedno precej osramočena stopila iz stavbe. »So zdaj na vrsti kunci?« sem čez nekaj časa vprašala bratranca. Na živce mi je šla vsa ta tišina in morala sem nekaj reči. Zarežal se je in prikimal z glavo. »Čez eno uro bom pri tebi!« sem zaklicala, ko sem skočila z avtobusa in se odpravila proti domu.

»Neža! Neža!« sem že od daleč zaslišala vpiti Nika, ko sem hodila po potki k njihovi hiši. Hitro sem postavila prst pred usta ter pomahala proti kuncem. »Vse jih boš prestrašil!« Nik je utihnil ter z roko pokazal na čudovitega, lepo rejenga kunca. Sedel je na kamnitem zidu, v rokah pa je držal očetov novi daljnogled - Nik, ne kunec. Vdihnila sem svež zrak ter se zaničljivo ozrla proti mestu. Potem sem stekla. S sabo sem imela tudi Nikov leksikon, ki ga je pozabil pri meni, ko sva prejšnji teden dela referat o prvi svetovni vojni.

»Aha!« je zadovoljno zagodel, ko je v moji roki zagledal težko knjigo. »Pa sem mislil, da sem jo pustil pod klopjo v parku... Kaj pa ti tako sopeš?« Globoko sem zadihala. Nikoli nisem bila prav dobra tekačica. Ko sem se umirila, sem mu poslala enega svojih najbolj strupenih pogledov. »Misliš pod ostanki tistega, kar je morda res nekoč bila klopca? In mimogrede, oluščenke stojijo zraven škripajoče fontane, okoli pa ni nobene rastline, ki bi nakazovala, da je omenjeni prostor sploh vreden imena park,« sem mu vrnila. Navihano se je nasmehnil. Uh, kako sem sovražila ta njegov nasmešek. Nikoli ni pomenil nič dobrega.

»Jutri imava ponovno srečanje v domu. Dogovorili se bomo, kdaj bova obiskovala upokojeence. In mama je izvedela za najino nesrečo v domu. Pravi sicer, da dogodek ni preveč pretresljiv, vendar bi se po njenih besedah naslednjič morala vesti bolj previdno in najinim letom primerno. Vsaj tako se je izrazila.« Saj sem vedela! Zavila sem z očmi, vendar sem ostala tiho. Najmanj kar sem si želela v tem trenutku, je bilo, da bi zopet vstopila v tisto zamolklo sivo stavbo, kjer so me tako ali tako vsi poznali kot veliko nerodo. Vendar nisem rekla ničesar; tako jaz kot tudi on sva vedela, da ga bom jutri zjutraj čakala na avtobusni postaji.

Zgodilo se je točno tako kot sem rekla. Na domenično mesto sem – tako kot ponavadi – prišla prva. Tokrat nisva zamudila ne avtobusa ne dogovorjene ure. Po hodniku v drugem nadstropju sva previdno na vsakem ovinku upočasnila korak ter živa in zdrava prišla do sprejemne pisarne. Razložili so nama nepomembne formalnosti, ki sem jih napol preslišala, nato pa so nama predstavili dva varovanca, ki naj bi ju zabavala. Gospa Marija, ki je stala poleg mene, se mi je prijazno nasmehnila in vrnila sem ji negotov nasmeh. Kljub temu da je za hojo potrebovala bergle, je bila vesela in pozitivna. To sem začutila. Tudi sivolas možak, Valter po imenu, ki je sedel na invalidskem vozičku, se je prikupno smejal in takrat sem se še sama na široko nasmehnila. Vse to morda le ni bilo brez smisla. Začutila sem, da bom z veseljem pomagala tem ljudem. Z Nikom sva se spogledala in jasno mi je bilo, da misliva enako. Ob sivem, dolgočasnem zidu sem opazila mikrofonom podobne stvari, vendar si nisem znala razložiti, zakaj bi bili tukaj. Mikrofon v domu za ostarele? Nesmisel. Vendar sem kmalu izvedela razlog za nenavaden pojav. Čez dobro uro bodo namreč z direktorico doma naredili kratek intervju.

Pred domom sva spet čakala na avtobus. »Glej, da ne boš pozabila narediti čestitk,« se mi je Nik zarežal v obraz. »Kakšnih čestitk?« sem ga zbegana vprašala. »To, draga Neža, se zgodi, kadar ne poslušamo. Medtem ko so nama predstavljali dom, so naju prosili za voščilnice za veliko noč. Še prikimala si, se spomniš?« Zdaj mi je šinilo v glavo! Res so naju nekaj spraševali in ker nisem vedela, o čem teče beseda, sem preprosto pokimala. V tistem hipu je pripeljal najin avtobus in ko sem izstopila na svoji postaji, je bilo zadnje, kar sem slišala: »Čestitke!«

Tako mi po prihodu domov ni ostalo nič drugega, kot da sem poprijela za delo. Roke so me zaradi nenehnega striženja kmalu začele boleti, vendar nisem niti za sekundo odložila škarij iz rok. Še to zadnjo čestitko sem morala izrezati. Iz predsobe sem zaslišala jasen glas: »Čez dobro uro bova nazaj, ljubica!« Zamrmrala sem nejasen odgovor. Tako je bilo zmeraj in mami je bila tega že navajena. Obe sva dobili občutek, da rada momljama. In doma sem še posebej pogosto momljala. Vendar je bilo res, da sem bila danes še posebej zatopljena v delo. Tako sem izrezovala, lepila, risala in pisala in nisem mogla verjeti, da sem se medtem resnično smehljala. Še zadnji hrsk škarij in poslednja voščilnica je bila gotova. Ponosno sem se zleknila na stolu, škarje pa odložila na rob mize, kakor največjega sovražnika v veselju. Na nekoga sem vendar morala biti jezna, če me že samo delanje ni spravilo v slabo voljo. »Čisto ste me ožulile!« sem jim jezno zasikala.

Nik je, medtem ko sem se sama mučila z velikonočnimi čestitkami, lagodno sedel v domači kuhinji ter zadovoljno jedel večerjo. Čestitke je imel narejene že prejšnji

teden, kajti teta ga je na to opozorila dovolj zgodaj. Tako je srečno mešal svojo juho, medtem ko se je njegova mama s svojim drugim sinom menda odpravljala v *park*, kot se je bila izrazila. Če je bilo verjeti Nikovim pripovedim, ki mi jih je velikodušno delil naslednji dan na avtobusni postaji. Takrat sem se odločila, da bom v zvezi z našim *parkom* nekaj ukrenila. Kdo pa pravi, da ne morem pomagati pri ureditvi domačega okoliša? Še isti dan sem na oglasno desko v bloku napisala vabilo, ki je vabilo staro in mlado, da mi čez en teden pomaga pri urejanju *parka* v park. Posadili bomo drevesa in grmovje, zasadili rožice ter posejali travo, prebarvali bomo klopce in uredili peščene potke. Vsaj tako sem upala. Čeprav v današnjem svetu nikoli ne veš, kdo je v takšni stvari pripravljen sodelovati. Kasneje sva z Nikom poklicala v dom ter se za jutri zmenila, da se srečava z Valterjem in Marijo.

Danes smo imeli torej naše prvo srečanje. Saj ne morem verjeti, da to pravim, vendar bilo je zabavno. Nik je predlagal, da ju odpeljeva na najin skriti travnik, v zavetje starega hrasta, kjer sva si nekoč naredila tudi hišico na drevesu. Seveda sem se strinjala. Tistega prostora sem se še posebej spominjala po čudovitem ptičjem petju. V bogati krošnji so vsako leto gnezdile siničke in njihovo petje je bila prava pesem. Nik se je odločil za čarovniško točko in prepustila sem mu vodenje, saj sem vedela, kako neizmerno uživa v tem. Prav zares pa je obvladal vse trike s kartami, jih množil, skrival ali pripravil do tega, da so izginile. Nikoli nisem odkrila vseh njegovih trikov, pa če sem še tako poskušala. »Male skrivnosti velikih mojstrov,« je rad rekel. Pa še prav je imel. Tako sem se raje usedla na travo ter tako kot ponavadi občudovala lepoto sinjega neba, na katerem je sonce z oblaki in vetrom plesalo divji ples. Sončni žarki so pričarali toplo z energijo nabito vzdušje. Nasmehnila sem se. Svet je lahko tako preprost! Od tedaj nikoli, nikoli več nisem pomislila, da je zabavanje starejših dolgočasno in nezanimivo. Prišežem!

Danes bom Niku pomagala pospraviti podstrešje. Včeraj po predstavi sva se zmenila. Sem vam pozabila povedati? Kakorkoli, to delo sem vselej oboževala. Na njihovem podstrešju se zmeraj najde kaj novega in resnično presenetljivo je, kaj so že izumili v starih časih.

»Prinesi mi metlo!« je z drugega konca sobe zaklical Nik. Nisem se zmenila zanj. Gledala sem v veliko kartonasto škatlo, ki je bila polna raznobarnih frnikol.

»Nežaaa!«

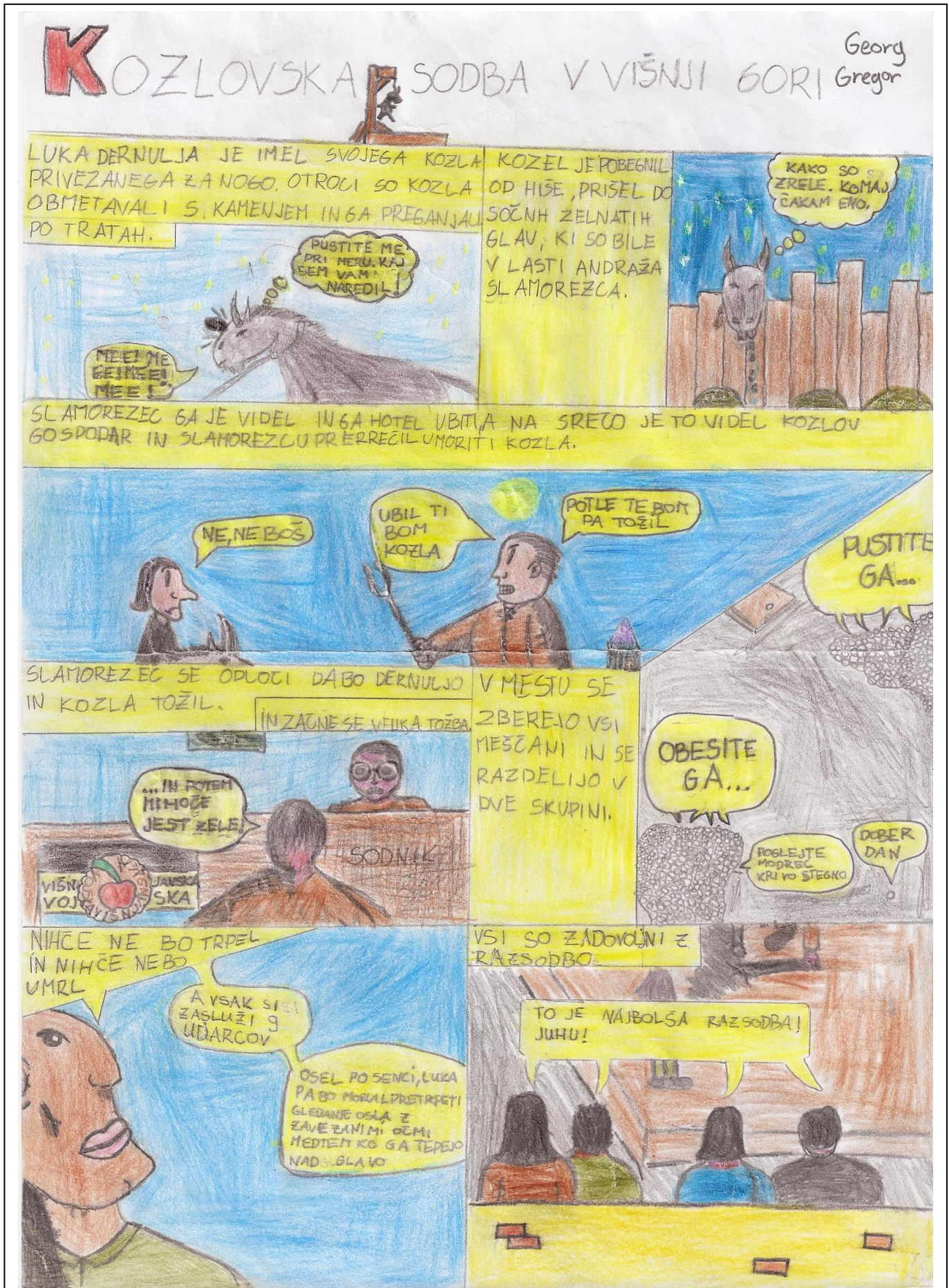
»Kje ste dobili toliko frnikol?« sem ga prekinila. »Ne vem, nekaj jih je od očija in nekaj od mame. Bi mi podstrešna kraljica morda lahko podala metlo?« se je spačil. Pobrala sem metlico ter jo vrgla proti njemu. Skoraj bi ga zadela v nos. »To pa ni bilo lepo. Si že kdaj videla kraljico, ki je vrgla metlo?« »Si že kdaj videl kraljico, ki pospravlja prijateljevo podstrešje?« »Si že kdaj videla kraljico, ki tako grdo odgovarja?« »Si že...si že..., zmanjkalo mi je idej. Tako kot ponavadi.« »Si že kdaj videla kraljico, ki bi tako jecljala?«

Nisem mogla verjeti svojim očem. V *parku* se je v eni uri počasi nabralo okoli petdeset ljudi. Vsi so s sabo nosili rožice, grmičevja, mladike dreves, ki so jim ostale od saditve v svojih vrtovih, kot so rekli. V svojih vrtovih? Niti slučajno! V tej betonski džungli zlepa ne najdeš zelenih vrtov. Tako smo poprijeli motike, grablje in lopate ter pričeli z delom. Delali smo pozno v noč, na pomoč pa nam je prihajala luna ter nam osvetljevala delovišče. Ena za drugo so se prižigale tudi ulične svetilke in okoli desetih smo končali. Kot snop slame sem padla v posteljo in takoj zaspala kakor ubita. Zbudila sem se okoli pol enajstih in ko sem pogledala

skozi okno nisem več videla praznih oluščenk in škripajočega vodometa. Pred mojimi očmi so zaplesala podobe dreves, trave in rož. Otroci so se zadovoljno igrali ter tekali po parku. Njihovi starši pa so klepetali med sabo. Sonce se je smejalo in veselo družčino oblivalo s toploto. Končno je bil to park, vreden svojega imena. In takrat sem se zavedla, da sem tudi sama, tako kot park, zdaj drugačna. Delo v domu me je veselilo, nisem se več razburjala nad vsem, kar ni bilo po moji volji, in smehljaj je zamenjal nekoč moje najljubše strupene poglede – no, le Nik jih je bil še deležen

Sedmošolci so pri pouku slovenščine brali Jurčičevo humoresko Kozlovska sodba v Višnji Gori in nato doma izdelali stripe. Predstavljamo vam tri najbolj izvirne, ki so jih narisali: Georg Paš in Gregor Dolinar, Asja Emeršič in Pia Adamič ter Iza Štrumbelj in Katja Sluga.

CEZ ŠEST INI SO SE VSI VIZNANI ZBRALI NA SEDIŠU, PA BI SPREHILJALI PRLO KOZLOVSKO SOBRO.

VŠI NANI KOZEL JE PODLEGEL SAŠADANI NAVILJUVA BOZI ZAROKU VEDNO ŠTO BALI PROŠANISROVATI JE TREBA BŮJE ZAPAC

TOŽIL TE BOM KOZEL, TEBE IN Tvoja LASTNIKA!

STARŠINE SO SE ODLOČILE, DA BODO PREVERILI KOZLOVO VARNET IN VIDEJALI JE RES TMO NEDEZIGNIČEVA

LIJUSNO SE JE RAZBELIL NA DNE SVAJBELI

MILOST LISCU!

SMRT KOZLU

SMRT KOZLU

PO VSEH PREDAVSIH ŽE VEMO NHO MOGLI RAZŠODITI O LIŠČEVU PAFETI. LIJUSIVO JE DALO ŽE VEMO RAZDROŽIŽATO SO ZA NASVET VPRAZALI VARNEGA MOBECA KONVO STEGNA

LIŠČE JE BIL KROVEN. IN NI BIL ŽE VEMO IMA SLAKOREŽEC ŽE VEMO IMA SVOJE ZELJE A VEMO IMA KOZEL NAD SARGOBN KOZELI KAZNOVA BO S POZELEVA, KAZNOVA BO S TERZELEM PO PAVI SEVA NAD DRANUO PA ŽE PO ŽAMPANUO S PAVIČO

STAREŠINA ŽEVŽIJAL...

LIŠČE JE BIL KROVEN. IN NI BIL ŽE VEMO IMA SLAKOREŽEC ŽE VEMO IMA SVOJE ZELJE A VEMO IMA KOZEL NAD SARGOBN KOZELI KAZNOVA BO S POZELEVA, KAZNOVA BO S TERZELEM PO PAVI SEVA NAD DRANUO PA ŽE PO ŽAMPANUO S PAVIČO

TOŠI DAN SO SE VSI ZBRALI NA TURSIVA KAZNI. TAKO JE BIL SLAKOREŽEC ŠIT IN KOZA CELA.

NEKERA DNE JE NOČNI ČUVAJ LUKIŽ DRNULJA NABIRAL ZELJEVE ZA SVOBEA KOLA LISČA. MEDTEM PA...

...SO LISČA -KOT ŽE MNOGOKRAT POPREJ- VAŠKI OTROCI KAMENJALI. KOZEL JE ZATO ŽE HITRO ZBEZAL...

MOJ LIŠČE DO TIGANEVA!

DOBRO GA SPATENVAHO

DAJO ČU!

NA DRUGI STRANI VRTA...

...JE STIAL PRED PLOTOM IN POŽELJIVO GLENAL SLAKOREŽEV VRT.

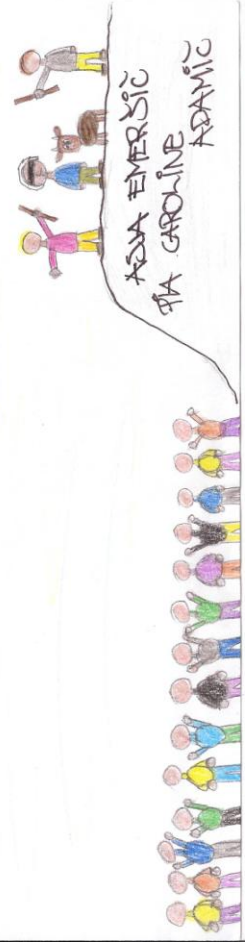
KMALU JE ŽE SEBEL PREDVARTO ANDRIŽA SLAKOREŽCA PREDMARILO GA JE NJEGOVO ZELJE, IN ŽE ČEZ NERA TRENTUKOV...

OPREDAVSIH KOZELI ČUŠIJE SI HOJE ZELJE, PAU BOM ŽE POVAJALI

TAKRAT SE JE V GOTOJU ZA SLAKOREŽEVO HISO ZAPREL LUKIŽ DRNULJA IN KO JE VIDEL, KAJ HOČE ANDRIŽ STORTI LISCU...

NOTRI ME BO SPUSTILI!

...JE OŠSEL KOZLU NA PAVIČO.

JOSIP JURČIČ

KOZLOVSKA SODBA V VIŠNJI GORI

VIŠNJA GORA JE MAJHNA VASICA POD HRIBOM, S CERKVIČO NAD VASJO. SLOVI PO ČAŠČENEMU VIŠNJANSKEM POLŽU IN ČEŠNJAH, O KATERIH SE NE VE, ALI SO ČRNIČICE ALI BELICE.

A SLOVECA KOZLOVSKA SODBA, ZOPER GREŠNEGA KOZLA, ... O, DA O TEM BODO VIŠNJANJE SE DOLGO GOVORILE!

V VIŠNJI GORI JE ŽIVEL STAR NOČNI ČUVAJ, LUKEŽ DRNULJA. IMEL JE KOZLA, KI JE BIL DAN IN NOČ PRIVEZAN V VEŽI, SAJ NI IMEL LASTNEGA HLEVA. IME MU JE BIL LISEC.

LISCU V VEŽI NI BILO KAS LEPO. PSI SO LAJALI NANJ, OTROCI SO GA KAMENJALI. NEKEGA DNE, KO DRNULJE NI BIL DOMA, SE JE KOZEL STEGAL Z VERIGE...

...IN PRISPEL DO VRTA ANDRAŽA SLAMOREZCA. POŽELJIVO JE GLEDAL NJEGOVO ZELJE IN TO JE ANDRAŽA RAZJEZILO.

MMM... SLASTNO ZELJE! KAKO NAJ PRIDEM TJA? MOGOČE MI BO PA ON POMAGAL!

HOČEŠ MOJE ZELJE, KAMER NE BOŠ GA DOBIL, NE! UBILE TE BOM!

RAVNO TAKRAT PA JE NA SREČO MIMO PRIŠEL ZASKRBLJENI LUKEŽ DRNULJA IN USTAVIL SLAMOREZCA.

STOJ! POSTI GA, UBOŽCA, NIČ HUDEGA TI NOČE!

PA DAJ! ČE TAKO HOČEŠ.

TIHO BODI! TOŽIL BOM TEBE IN TVOJEGA ZLOBNEGA KOZLA!

ČEZ ŠEST DNI SO SE ZBRALI VSI SODNIKI, POMEMBNEŽI TER SAM ŽUPAN NA VELIKI KOZLOVSKI PRAVDI. NISO BILI ENAKIH MNEVI!

OBA UBIJMO! KOZLA, KER JE ŽELEL ZELJE IN DRNULJO, KER JE LISCA SLABO PRIVEZAL!

KOZEL JE HOTEL POJESTI ZELJE IN TO JE ENAKO KOT DA BI GA!

JAZ MENIM, DA BI BIL PRAV, ČE BI KOZLA USMRTLIL, DRNULJO PA OPROSTIL!

OBA OPROSTIMO! KOZEL JE NEUMEN! NE VE, KAJ DELA, NI MA PAMETI, LE NAGONE!

PRIŠLO JE DO VELIKIH NESOGLASIJ! TAKRAT PA JE MIMO PRIŠEL VAŠKI MODREC FLERE KRIVOSTEGNO. PROSIL SI GA, NAJ ON DOSODI KOZLU!

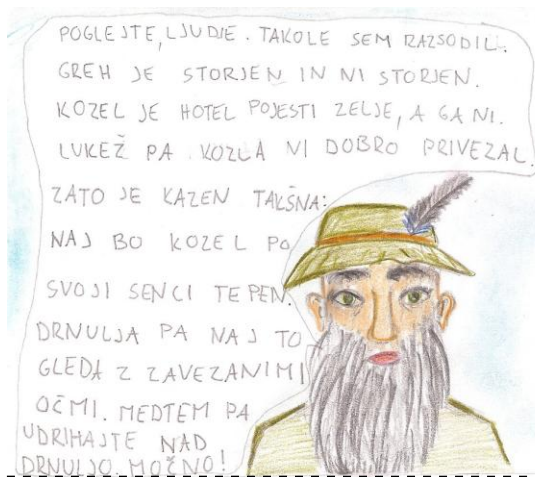

(MNOŽICA) NAJ SOBI KRIVOSTEGNO, NAŠ SALOMON!

KRIVOSTEGNO! KRIVOSTEGNO!

KAKO NAJ DOSODIM?! TO JE TEŽKO.

KRIVOSTEGNO JE DOLGO PREMISLJEVAL.

KRIVO-
STEGNO
VISNJA-
NSKI
SALO-
MONI!

NA MORJU

Na morju, mogoče v Piranu,
plujemo po Jadranu.
tam ribice se veselijo,
ker ljudje na miru jih pustijo.

Na morju, zdaj v Portorožu,
mogoče kje drugje, je sedaj kriza,
ker pazili niso ljudje.
Tam živali se žalostijo,
ker ljudje živeti jim ne pustijo.

Zdaj na morje bomo odpotovali.
In mogoče bo to v Piranu,
kjer bomo pluli po Jadranu.
Tam ribice bomo deklice na miru pustile,
da se bodo lahko doma malo spočile.

Daša Klander, 5. b

ZAKAJ MORJE?

Ko se kopamo v morju,
ne vemo, kaj se dogaja na koncu sveta,
kjer ljudje onesnažujejo svetovna morja.
Zakaj morje?

Ko se kopamo v morju,
ne vemo, kako živali trpijo,
ko se ljudje veselijo.
Zakaj morje?

Ko se kopamo v morju
in si podajamo žogo,
ne vemo, da na tisoče živali umira in trpi
zaradi neumnih ljudi.
Zakaj morje?

Ko se nafta razlije,
pusti gromozanske sledi.
Toda ljudem do tega ni,
da bolj pazili bi.
Zakaj morje?

Toda nekega dne svojo napako bomo spoznali
in se bomo vprašali:
Zakaj morje?

Eva Jagodič, 5. b

ČISTO MORJE

Naftna ploščad gori, to za morje dobro ni,
ker k nam naftni madež pridrvi.
Če naftni madež pridrvi, ga čistimo vsi.

Če madež tu ostane, so bolne ribice,
zato ga čistimo vsi,
da ribice ostale bi.

Če ribic več ne bo,
ljudstvo lačno bo,
zato morje redno čistimo!

Lovro Bogataj in Žiga Štular, 5. b

ČISTO MORJE

Morje čisto mora ostati,
da se nam ne bo treba bati,
ko školjke bomo jedli in
ko sol bomo zraven »knedlov«
sneli.

Morje čisto mora ostati,
ma se nam ne bo treba bati,
kje čofotali po vodi bomo,
kaj se bo z našim morjem zgodilo,
se bo posušilo
ali še enkrat v ledenike spremenilo?

Urša Kržišnik, 5. b

NIZOZEMSKA – DEŽELA TULIPANOV IN MLINOV

Prvomajski prazniki so bili z vsakim trenutkom bližje, mi pa še vedno nismo vedeli, kam bi se šli potepat z avtomodom. Razum nam je govoril: Španija, Italija in toplo morje, a smo si vsi želeli k Atlantskemu oceanu. To ni ravno najpametnejša odločitev, saj vsako leto lije kot iz škafa. A Atlantik ima svoj čar in prav zato nas je zopet premamil. Lahko bi šli v Belgijo ali Francijo, a odločili smo se za najbolj oddaljeno Nizozemsko. Od Slovenije pa do dežele tulipanov je kar 1200 km. Zato smo pot začeli že v soboto dopoldne, prespali v bližini Frankfurta, v Haag pa smo prispeli v nedeljo popoldne.

Haag resda ni glavno mesto Nizozemske, a je sedež vlade in kraljeve palače. V Haagu je tudi sodišče evropske unije. To veliko mesto pa v sebi skriva nekaj čarobnega. Sami temelji mesta so na čistem pesku, vse hiške so enake in urejene, a vsaka je po svoje nekaj posebnega. Vse uličice so si podobne, mesto pa ima enkratno lokacijo: deset minut hoje in že si pri morju, na slavnih nizozemskih sipinah. Žal nismo videli sodišča, saj smo se že naslednje jutro odpeljali do kampa v bližini kraja Alkmar.

Naslednjih nekaj dni smo kolesarili po najlepši pokrajini Nizozemske – po Holandiji. Na Nizozemskem so kolesarske poti odlične. Vsaka manjša vas ima kolesarsko stezo, te pa povezujejo vse kraje. Zato je večina ljudi na kolesih, pred vsako šolo in trgovino je parkirišče za kolesa večje od tistega za avtomobile. Prav neverjetno je, kako v tem pogledu zaostajamo za Nizozemci. V ponedeljek smo prekolesarili okrog petdeset kilometrov in smo naredili nekakšen ogled po okolici. Prišli smo do morja in si ogledali načrtno narejene veličastne peščene sipine. Kopali se nismo, ker Atlantik še ni imel primerne temperature. Ko smo se vračali, smo si ogledali prečudovito mestece Alkmar, kjer je ravno potekal market sira. Na poti pa smo videli še nekaj zelo zanimivega: peljali smo se skozi vasico, v kateri ni bilo ceste. Bile so le hiše, zgrajene na obeh straneh vodnega kanala. Ljudje so se v šolo, trgovino, tržnico peljali kar v kajakih po kanalu. Bilo je resnično idilično. Ob vrnitvi v kamp smo polni vtisov čudovite Holandije utonili v sladek spanec.

V torek smo doživeli prvo srečanje s polderji. Na poti do srednjeveške vasice De Rijp smo kolesarili čez najstarejši polder na Nizozemskem. Nastal naj bi že v 13. stoletju. Na njem je bilo zdaj polno kmetij, po travnikih so se pasli backi, ovce ter govedo in poljščine so rastle. Nato pa se nam je odprl osupljiv pogled. Peljali smo se čez travnike tulipanov, kamor je seglo oko, so se v jutranji rosi bleščale hijacinte, tulipani in narcise. Največ je bilo tulipanov vseh barv. V soncu so žarele rumena, rdeča, oranžna, vijolična, roza in črna. Imeli smo srečo, da so cvetlice cvetele ravno med prvomajskimi prazniki. Bilo je čudovito. In kakšne vonjave! Vrh vsega so ob straneh stali stari mlini na veter, ki so jih uporabljali pri gojenju tulipanov. Povsem me je očaralo!

Po tridesetih kilometrih smo prispeli v vasico De Rijp. Dokler tu ni bilo polderja, so bili prebivalci kitolovci! Vasica je bila izjemno lepa in umirjena. Očarala pa me je cvetličarna blizu cerkvice v središču mesta. Bila je kot v kakšni pravljici. Tudi vožnja nazaj je bila pravo doživetje.

OSEBNA IZKAZNICA:

Kraljevina Nizozemska

zastava:

narodno geslo: Vztrajal bom!

himna: Wilhelmus

upravljanje: kraljica Beatrix ministrski predsednik Jan Peter Belkenhende

glavno mesto: Amsterdam

uradni jezik: nizozemščina

velikost: približno 41 500 kvadratnih kilometrov

število prebivalcev: 16 500 000

naseljenost: 393 preb. na km² (je ena izmed najbolj gosto naseljenih držav na svetu)

vera: katoliška (27%), protestantska (17%), hinduizem in budizem (1%) in islam (6%)

valuta: EUR

unije: Beneluks, EU

značilnosti: veliko priseljencev (Nizozemci so zelo strpni), polderji, tulipani, cokli, mlini, trava in sir

Naslednji dan smo zapustili kamp in se odpeljali do kraja Den Helder, kjer smo vzeli trajekt do otoka Texel. To je eden izmed večjih nizozemskih otokov in je del otoške verige Zahodnofrizijskih otokov. Na peščenih sipinah Texla naj bi živeli tjunji, a mi nismo imeli sreče ter jih nismo videli. Prezgodnji smo bili tudi za turo po posebnem texelškem blatu. Zato smo se odpravili na krajšo kolesarsko turo skozi polja tulipanov, mimo mlinov na veter. Pripeljali smo se do morja, si od zunaj ogledali nekakšen živalski vrt Eco Mare in se vrnili v Den Helder. Pot nas je vodila do parkirišča v kraju Volendam blizu Amsterdama. Naslednji smo se nameravali popolnoma posvetiti temu veličastnemu mestu.

V Amsterdam smo se odpeljali s kolesi, saj bi imeli z avtodomom same težave. Predmestje je bilo čudno okrašeno: povsod so plapolale nizozemske zastavice, okrašene z oranžno barvo, vse hiše so bile dobesedno ovite z modro, rdečo, belo in oranžno. Ampak zakaj? Kmalu smo dobili odgovor. Naslednji dan je kraljica Beatrix praznovala svoj petinšestdeseti rojstni dan in trideseto obletnico vladanja. Oranžna barva je kraljevska barva, zato je bilo vse oranžno.

V glavno mesto Nizozemske smo prispeli zjutraj, ko se je vse začelo prebujati. In to je res nekaj posebnega. Najprej me je presenetilo legalno prodajanje »trave«: prideš v določen lokal, iz katerega smrdi še na ulico, pobrskaš po meniju in prebereš, da si lahko naročiš »travo«. Kar tako! V skoraj vsaki izložbi so prodajali slavne nore gobe in druge droge. Druga stvar, ki me je presenetila, je bila rdeča četr.

To je predel mesta, v katerem v izložbah pomanjkljivo oblečena dekleta za denar ponujajo ljubezenske usluge. A zdaj k bolj prijetnim zadevam. Amsterdam je vsekakor mesto priseljencev. Belce še komaj lahko vidiš. Tu se mešajo vse rase: bela, rdeča, črna in rumena. Toliko priseljencev je, ker so Nizozemci zelo strpni do drugačnih, imeli so mnogo kolonij po svetu in odprli so vrata beguncem.

Ena izmed največjih znamenitosti Amsterdama so zame prav gotovo kanali. Tako kot Stockholmu nekateri tudi Amsterdamu pravijo Severne Benetke. Ogled mesta po kanalih pa je res neverjetno doživetje, ki smo ga izkusili tudi sami. Na kanalih živijo ljudje. Na ladjicah, zasidranih v kanalih, so si naredili stanovanje in dom. Kanali dajaje Amsterdamu nekakšno drugačnost, ki kaže na veliko povezanost Nizozemske z vodo: sladko in slano. Amsterdam je nastal ob reki Amstel, ki je plovna reka. Čez njo vsakih nekaj minut vozijo brezplačni trajekti za vse ljudi.

Značilnost Amsterdama in celotne Nizozemske so tudi legendarni leseni rumeni nizozemski cokli, ki jih kot

spominek prodajajo na vsakem koraku

V Amsterdamu je tudi nekaj pomembnih zgodovinskih stavb. Če ne omenjam vseh bogatih katoliških in drugih cerkva, so tu prelepe srednjeveške stavbe ob kanalih. A najznamenitejša je prav gotovo hiša Anne Frank, ki je preurejena v muzej. Vsako leto hišo obišče veliko ljudi. Mi je nismo obiskali, ker je bila vrsta predolga.

Ogledali pa smo si muzej mučenja, ki je bil ... brrr grozljiv. V Amsterdamu si lahko ogledaš tudi muzej voščenih lutk, a mi si ga nismo, saj pravijo, da je v Londonu boljši. Na mestnem trgu je tudi velikanski zabaviščni park, okrog njega pa so butiki, restavracije in trgovine, ki so enake kot pri nas. H&M, New Yorker, McDonalds in podobno lahko srečaš na vsakem koraku.

A dan v Amsterdamu si bom najbolj zapomnila po Flowers Marketu. To je največji rožni market v Amsterdamu in v njem lahko kupiš vse: čebulice tulipanov, bonsaje, miniaturne kaktuse, velikanske čebulice, tropske rastline in to po ugodnih cenah. Bil je čudovit, poln barv in vonjev. Sama bi tam preživela cel dan, a ni bilo časa in še pred mrakom smo se morali vrniti do avtodoma.

V petek smo si ogledali še tri slavne kraje na Nizozemskem. Prvi je bil na vrsti Kinderdijk, kjer smo si ogledali devetnajst mlinov na veter, ki jih varuje UNESCO. Bili so zelo zanimivi in enega izmed njih smo si ogledali tudi od znotraj. Imel je pet osem kotnih sob, saj mlini na Nizozemskem niso okrogli, temveč osem kotni. Videli smo, kako težko je bilo živeti v mlinih in kaj so z mlini sploh počeli. Najprej so jih uporabljali za mletje žita, kasneje so črpali vodo s področij, da so nastali polderji, danes pa so le še spomeniki. So pomembna kulturna dediščina in Nizozemci so na svoje mlino zelo ponosni.

Naša naslednja točka je bil kraj Gauda. Na poti do tega kraja smo se peljali skozi Rotterdam, največje evropsko pristanišče. Rotterdam je razvito vlemesto, poslovni center Nizozemske.

Sir gauda je dobil ime po kraju Gauda, kjer so najprej začeli izdelovati to vrsto sira. V Gaudi so bučno praznovali kraljičin rojstni dan. Mi smo si ogledali prelepo srednjeveško vasice in se odpravili do Delft.

Delft je vasica, najbolj znana po porcelanu. Prebivalci Delfta so se od nekdaj ukvarjali s tem, da so na bel porcelan z modro barvo risali nizozemske motive (mline, tulipane, cokle ...). Originali so izjemno dragi in dragoceni. Ravno takrat pa je bil v Delftu boljši sejem, kjer smo po nizki ceni kupili nekaj porcelana. Tudi v tej vasi so vsi v oranžnem praznovali kraljičino obletnico. V Delftu smo tudi večerjali in jedli »kraljevsko večerjo«. Ta značilna nizozemska jed je sestavljena iz krompirja, piščančjih ražnjičev in veliko kikirikijeve omake. Ima poseben okus. Po večerji smo se že odpravili proti Sloveniji, doma pa smo bili v nedeljo popoldne.

Na Nizozemskem me je prav gotovo očarala pokrajina in znamenitosti. Nizozemska je popolnoma drugačna kot Slovenija. Pa ne samo po geografskih značilnostih, temveč tudi po nekaterih vrednotah. Zelo mi je bilo všeč, ko sem izvedela, da so Nizozemci strpni. Pa tudi to, da imajo ljudje dober življenjski standard in država pomaga tistim v socialnih stiskah, saj ko so ljudje zadovoljni in srečni, je lepa in privlačna lahko tudi njihova država.

Amsterdam

kraj Gauda

Sir gauda v kraju Gauda

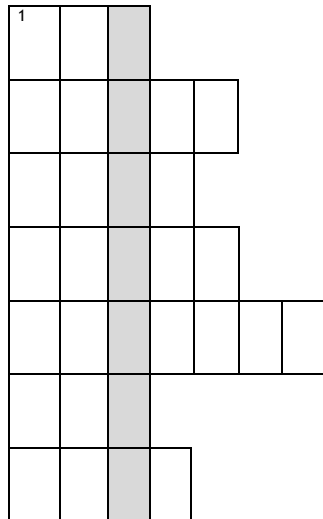
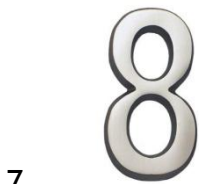
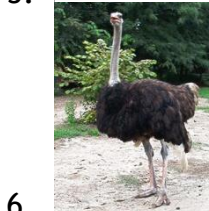
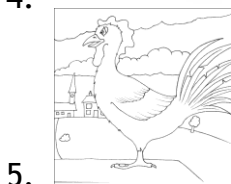
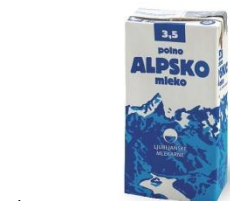

Polja cvetic

Mlin in tulipani.

SLIKOVNA KRIŽANKA

PO !

(brez K)

5

A=O

P=M

PO 6

E=A

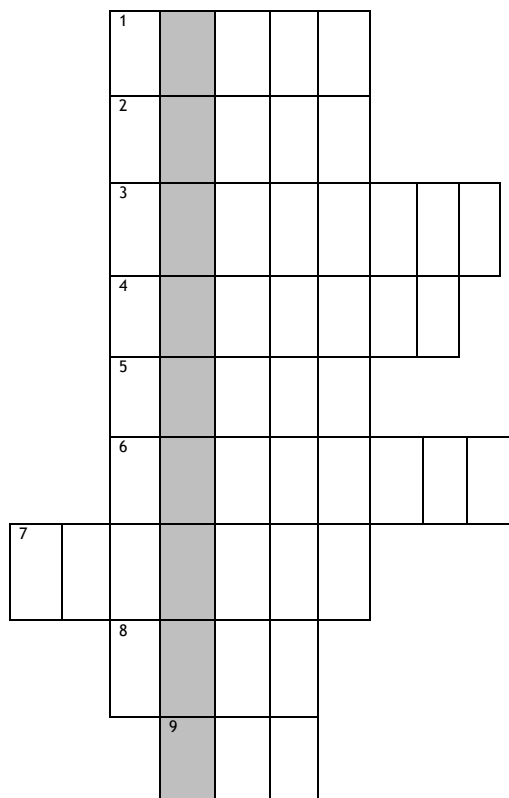
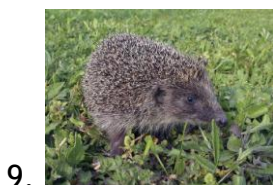
6

brez M

Črke besede COPATI premeči in dobil boš ime ene izmed najznačilnejših slovenskih poslastic.

To je _____ .

Katja Sluga

HVALA BOGU

Na divjem zahodu si je pridigar zaželel konja, da bo z njim jahal po preriji in oznanjal krščansko vero. Tako je odšel v konjušnico in povedal svojo željo. "Ravno pravo kljuse imamo za vas!" so se razveselili nove stranke. "Imam kljuse, ki prične teči, ko rečeš "Hvala Bogu!" in ustavi se, ko rečeš "Amen!". Pridigar je kupil kljuse, ga zajahal in rekel: "Hvala Bogu!" in kljuse je pričelo teči. Ko sta se bližala prepadu sredi pustinje, je pridigar pozabil, kako se kljuse zaustavi. Vlekel je vajeti k sebi, toda nič ni pomagalo. Sprijaznil se je že z usodo, da bosta zgrmela v prepad in je začel moliti, na koncu molitve, dva metra pred prepadom, pa je rekel: "Amen!" in kljuse se je zaustavilo. Z olajšanjem si je pridigar obrisal znoj in rekel: "Hvala Bogu!"

NI SLABO

"Obtoženi, ali ste vlomili v hišo na ta način, kot sem vam ga opisal?"

"Ne, toda tudi vaš način, ki ste ga opisali, ni slab, ga bom preizkusil."

KOPANJE

Mama je poskrbela, da sta dvojčka odšla v posteljo. Eden od njiju se je v postelji smejal na ves glas.

"Zakaj pa se smejiš?" ga vpraša mama.

"Ker si Darka skopala dvakrat, mene pa sploh ne," se zareži Damjan.

K V I Z
 O
 V E S O L J U

ALI VEŠ?

1. Kateri je bil prvi planet, ki so ga odkrili z daljnogledom?

- Uran
- Zemlja
- Mars

2. Kaj je dokazal italijanski astronom Galileo?

- Da planeti krožijo okrog Zemlje.
- Da planeti krožijo okrog Sonca.
- Da planeti krožijo okrog Lune.

3. Kaj je utrinek?

- Kamnit ali kovinski drobec, ki zgore po vstopu v Zemljino ozračje.
- Zvezda, ki pade z neba.
- Eksplozija supernove - stare zvezde.

4. Kako se imenuje galaksija, v kateri leži naše osončje?

- Grška cesta
- Andromedina galaksija
- Rimska cesta

5. Zakaj ne moreš vreči žoge v vesolje?

- Zaradi Zemljine gravitacije.
- Ker je žoga težka.
- Ker ima Zemlja pregosto atmosfero.

6. Čemu astronomi nosijo vesoljske obleke?

- Da jih ne zebe.
- Da se navadijo na zrak v vesolju.
- Da jih oskrbuje z zrakom, vzdržuje temperaturo in pritisk ter jih varuje pred sevanjem.

7. Kdo je stopil prvi na Luno?

- Armstrong in Aldrin
- Hubble in Galileo
- Trubar in Prešeren

Odgovori: a, b, a,c,a,c,a

Zala Kampjut, 3.a

- Da delfini spijo z enim očesom odprtim.
- Da si žirafa lahko z jezikom očisti nosnici.
- Da ponoči bolje spiš, če se podnevi smejiš.
- Da 8 ljudi od 10 ne ve, kaj je blog.
- Da se v 10 minutah rodi:
 - v Ameriki 60 dojenčkov,
 - na Kitajskem 200 dojenčkov,
 - v Indiji pa 350 dojenčkov.
- Da je na svetu na dan objavljenih več kot 3000 Knjig.
- Da vsako leto na svetu umre več kot 13 ljudi, ker je na njih padel avtomat za hrano.
- Da so lani prodali več kot 47 milijonov prenosnih računalnikov.
- Da se na zemlji v enem letu zgodi več kot 50.000 potresov.
- Da je v skodelici kave več kot 1000 kemikalij.
- Da povprečna ledena skala tehta več kot 20 milijonov ton.
- Da so pujsi strastni ljubitelji sadnih jogurtov in čokolade.
- Da je branje najboljši način sprostitve. Že 6 minut je dovolj, da se stres zmanjša za več kot dve tretjini.
- Da koruza zelo učinkovito pomiri, hkrati pa pospeši delovanje možganskih celic. To pa zato, ker vsebuje veliko tiamina oziroma vitamina B1.
- Da je bila zdravilna moč čajevca Aboriginom znana že več tisočletij. Čajevc je odporen proti bakterijam, zajedavcem, plesnim, ognju, suši in mrazu.

VIR: <http://pinkclub.net/index.php/Ali-ves/>

Petra Ramšak

DRŽAVA IMA SRCE

Pri uri etike se pogovarjajo o državnih organih. Domen ne posluša. Učiteljica to vidi in ga pokliče: »No, Domen, pa mi naštej te organe!«
"Em, em, srce ..., " v zadregi odgovori Domen.

POGOVOR V GOSTILNI

»Praviš, da si si v treh dneh ogledal ves Rim. Le kako se ti je to posrečilo?«
»Nobenega problema, če znaš razdeliti delo. Žena je imela čez znamenitosti in muzeje, hčerka butike, jaz pa lokale.«

CVEK

Mama se dere na Jureta: »Kako si lahko spet dobil cvek?«
»Preprosto, učiteljica je spet spraševala.«

NADOMESTILO

"Kako to, da na roditeljskih sestankih še nisem videla tvoje mame?" vpraša učiteljica Janezka.
"Prinesel vam bom sliko," je odgovoril Janezek.

PRIHODNJIK

"Miha, kaj je prihodnjik glagola kradem?"
"Jaz sem v zaporu!"

MALENKOST

Miha se ob valeti poslavlja od razrednika in se mu zahvaljuje:
"Najlepša hvala za vse, kar ste me naučili!"
"Ah, kaj bi se zahvaljeval za to malenkost!" mu je odvrnil razrednik.

NEČITLJIVO

Profesor slovenščine učencem vrne šolsko nalogo. Peter vpraša profesorja:
"Ne znam prebrati, kaj ste napisali na koncu moje naloge."

Profesor vzame njegovo nalogo in prebere:
"Peter, bolj razločno in lepše piši!"

KRIŽANEC

Znani zoolog se pohvali prijatelju:
"Uspeli smo križati dihurja in goloba."
"In kakšen je uspeh?"
"Smrdi do neba!"

NE STRAŠI

Američan je prišel na Škotsko z namenom, da si kupi grad. Pri lastniku gradu se pozanima:
"In kako je z duhovi? Strašijo po gradu?"
"To pa ne! Jaz živim že petsto let v tem gradu, pa nisem še nobenega videl!"

DRAGA JAJCA

"Gospodična, deset jajc želim. Koliko pa stanejo?"
"Po trideset tolarjev so!"
"Kaj? Nemogoče! V trgovini čez cesto so pa po deset tolarjev!"
"Potem jih pa kupite tam."
"Jih je zmanjkalo."
"No, ko jih bo zmanjkalo pri nas, bodo tudi po deset tolarjev."

LAŽNIVEC

"Zdaj mi je pa že čisto vseeno, kaj mi boste povedali!" se jezi sodnik na obdolženca. "Verjel vam bom ravno nasprotno."
"Kriv sem!" reče obdolženec.

PILULE VEČNE MLADOSTI

Sodnik reče:
"Obtožujemo vas, da ste prodajali pilule večne mladosti. Kaj pravite na to?"
"Pravim, da nimam sreče...Zaradi tega sem bil obsojen že leta 1765, 1876 in 1927."

PREPOČASI

"Ali veste, zakaj ste tu?" je vprašal sodnik.
"Ja, vem, zato ker sem vozil prepočasi."
"Kako? Prepočasi? Saj ste vendar vozili s hitrostjo 190 km/h!"
"To je res, gospod sodnik, toda, če bi vozil 220 km/h, me policisti ne bi ujeli!"

PIKOLOVEC

Policist je zaustavil voznika in mu rekel:
"Ali ne veste, da otrok lahko sedi na prednjem sedežu šele, ko je star dvanajst?"
Voznik je pogledal na uro in odgovoril:
"Ne bodite tako pikolovski, saj do dvanajstih manjka le pet minut!"

NAPIS

Zasebni gostilničar je na zidu svoje novo odprte gostilne zagledal napis: GO GO GO GOSTILNA. Ves besen je poklical črkoslikarja in vprašal: "Kdo-kdo-kdo je-je pa-pa-pa na-na-ro-ro-naročil ta na-na-na-napis?"

PES

Družina je bila na kosilu v restavraciji, toda porcije so bile odločno prevelike, zato je oče na koncu zaprosil natakarja, naj mu dva zrezka in tri klobase, ki so ostale, zavije, da jih bo odnesel domov za psa.
"Hura!" je zavpila Petra, ko je slišala očeta, "psa bom dobila!"

PRISTANEK

Po zelo težkem pristanku je pilot blondinec olajšano vzkliknil:
"To je neverjetno! Tako kratka pristajalna steza!"
"Res je!" mu je pritrdil blondinec kopilot. "In neverjetno široka!"

Oblikovalka: Barbara Kampjut

Naslovnica: Iza Štrumbelj Oblak

Tisk in vezava: ABO-grafika